

I/S Olesen og Andersen
v/Jørn Stjernholm Olesen og Birgit
Stjernholm Andersen
Blæsbjergvej 5
7500 Holstebro

Dato: 12.maj 2014
Sagsnr.: 09.17.18-P19-1-14
Henv. til: Sidsel Nyborg
Natur og Miljø
Direkte tf.: 96 11 7809
Afdeling tf.: 96 11 75 57
naturogmiljo@holstebro.dk
www.holstebro.dk

§ 12 MILJØGODKENDELSE

af slagtekalvebruget

Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro
Beliggende på matr. nr. 16a Stenum Hgd., Råsted

MILJØGODKENDELSE MEDDELT I HENHOLD TIL LOV NR. 1486 AF 4. DECEMBER 2009 OM MILJØGODKENDELSE M.V. AF HUSDYRBRUG.

Indholdsfortegnelse

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
STAMBLAD FOR HUSDYRBRUGET	5
IKKE TEKNISK RESUMÉ	6
MEDDELELSE OM GODKENDELSE	8
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	9
GENERELLE FORHOLD	9
<i>Dokumentation.....</i>	9
<i>Udnyttelse af godkendelse .....</i>	9
<i>Ansøger og ejerforhold.....</i>	9
<i>Ophør af husdyrbruget .....</i>	9
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	10
<i>Det ansøgte husdyrhold.....</i>	10
<i>Stalde.....</i>	10
<i>Rengøring af staldanlæg .....</i>	10
<i>Ventilation .....</i>	10
<i>Komposteret dybstrøelse opbevaring og håndtering .....</i>	10
<i>Døde dyr .....</i>	11
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning .....</i>	11
<i>Opbevaring af dybstrøelse.....</i>	11
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg.....</i>	11
<i>Lugt.....</i>	11
<i>Transport .....</i>	12
<i>Støj.....</i>	12
<i>Støv.....</i>	12
<i>Restvand og spildevand.....</i>	12
<i>Skadedyr .....</i>	13
<i>Driftsforstyrrelser eller uheld.....</i>	13
<i>Miljø- og ressourcestyring .....</i>	13
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER	14
<i>Drift af husdyrbrugets arealer .....</i>	14
<i>Efterafgrøder .....</i>	14
<i>Udbringning af husdyrgødning.....</i>	15
<i>Miljøpåvirkning fra husdyrbrugets arealer.....</i>	15
<i>Forebyggelse af forurening af vandmiljøet .....</i>	15
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD.....	16
KLAGEVEJLEDNING.....	16
OFFENTLIGGØRELSE	16
RETSBESKYTTELSE	18
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN.....	19
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN.....	19
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING.....	21
GENERELLE FORHOLD	21
<i>Ansøger og ejerforhold.....</i>	21
<i>Lokalisering og planmæssige forhold .....</i>	22
<i>Landskabelige og kulturhistoriske områder .....</i>	23
<i>Ophør af husdyrbruget .....</i>	26

<i>Alternative muligheder</i>	26
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	27
<i>Det ansøgte husdyrhold</i>	27
<i>Stalde</i>	27
<i>Valg af teknologi i staldanlæg</i>	28
<i>BAT emissionsgrænseværdier for ammoniak</i>	29
<i>Ventilation</i>	30
<i>Rengøring af staldanlæg</i>	30
<i>Foder</i>	30
<i>Fyringsanlæg</i>	31
<i>Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof</i>	31
<i>Affald og kemikalier</i>	32
<i>Døde dyr</i>	33
<i>Sprøjtemidler og kemikalier</i>	34
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning</i>	35
<i>Håndtering af gylle</i>	36
<i>Opbevaring af dybstrøelse</i>	37
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg</i>	38
<i>Ammoniak</i>	38
<i>Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning</i>	40
<i>Lugt</i>	41
<i>Transport</i>	42
<i>Støj</i>	44
<i>Støv</i>	45
<i>Lys</i>	45
<i>Restvand og spildevand</i>	46
<i>Skadedyr</i>	46
<i>Driftsforstyrrelser eller uheld</i>	47
<i>Renere teknologi og ressourcestyring</i>	48
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER	51
<i>Drift af husdyrbrugets arealer</i>	51
<i>Udskiftning af udbringningsarealer</i>	53
<i>Sædskitte</i>	54
<i>Udbringning af husdyrgødning</i>	54
<i>Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer</i>	56
<i>Grundvand</i>	56
<i>Bilag IV-arter</i>	56
<i>Generelle betragtninger for Natura 2000-områder</i>	57
<i>Husdyrlovens beskyttelsesniveau - næringsstoffer</i>	58
<i>Nitratudvaskning i det ansøgte projekt</i>	58
<i>Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000 område(r)</i>	59
<i>Fosforudvaskningsrisiko i det ansøgte projekt</i>	60
<i>Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000 område(r)</i>	64
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET	66
BILAG	67
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED.....	67
BILAG 2 – SITUATIONSPLAN	68
BILAG 3 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING	69
BILAG 4 – OMKRINGBOENDE OG PLANMÆSSIGE FORHOLD.....	70
BILAG 5 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING ANLÆG.....	71
BILAG 6 – HUSDYRBRUGETS AFLØBSFORHOLD.....	72
BILAG 7 – GYLLETRANSPORTRUTER.....	73

BILAG 8 – NATUROMRÅDER OMKRING ANLÆG OG AMMONIAKDEPOSITION FRA ANLÆG.....	74
BILAG 9 – OVERSIGTKORT OVER UDSPREDNINGSAREALERNE	75
BILAG 10 – AREALER DEL 1/2	76
BILAG 11 – AREALER DEL 2/2	77
BILAG 12 – RISIKOAREALER I RELATION TIL TERRÆNFORHOLD.....	78
BILAG 13 – JORDBUNDSTYPER	79
BILAG 14 – LAVBUNDSAREALER, OPLAND OG DETAILAFVANDINGSFORHOLD- DEL 1/2	80
BILAG 15 – LAVBUNDSAREALER, OPLAND OG DETAILAFVANDINGSFORHOLD- DEL 2/2	81
BILAG 16 – NATUROMRÅDER I FORHOLD TIL UDSPREDNINGSAREALER.....	82
BILAG 17 – LANDSKABS- OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING UDSPREDNINGSAREALER.....	83
BILAG 18 – SÆDSKIFTEOVERSIGT.....	84
BILAG 19 – DRIFTSJOURNAL - DEL 1 / 3.....	85
BILAG 20 – DRIFTSJOURNAL - DEL 2 / 3.....	86
BILAG 21 – DRIFTSJOURNAL - DEL 3 / 3.....	87
BILAG 23 – APPENDIKS 1 - NATURA 2000-VANDOPLAND NISSUM FJORD - STATUS FOR UDPEGNINGSGRUNDLAG SAMT FORUDSÆTNINGER FOR ANVENDELSE AF HUSDYRLOVENS BESKYTTELSNIVEAU	88

Stamblad for husdyrbruget

Godkendelsesdato:	12-05-2014
Godkendelse hjemmel, lov nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.	§ 12
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	I/S Olesen og Andersen v/Jørn Stjernholm Olesen og Birgit Stjernholm Andersen
CVR-nr. / P-nr.	27596851 / 1010413512
Husdyrbrugets adresse	Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro
Husdyrbrugets telefonnumre	40185605
Husdyrbrugets kontaktperson(er)	Jacob Andersen
Husdyrbrugets e-mail:	jbs.andersen@mail.dk
Matrikel	16a Stenum Hgd., Råsted
CHR	57114
(i)-mærket, bek. 486 af 25. maj 2012 om godkendelse af listevirksomhed	Nej
Byggetilladelse	Såfremt dit projekt omfatter udvidelser i form af byggeri ombygning eller lignende, skal der forinden søges om byggetilladelse hos Byggeri og Ejendomme.
Ejendomsnr.	6610006110
Husdyrbrugets konsulent	Anders Christensen, Slagtekalverådgivningen, ac@slagtekalve.dk
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro E-mail: naturogmiljo@holstebro.dk Tlf. 96 11 75 63

Ikke teknisk resumé

Holstebro Kommune har den 20-12-2013 modtaget en ansøgning om udvidelse af husdyrbruget på Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro. Husdyrbruget bliver større end 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IED, jf. IE-direktivet². Dette betyder bl.a. at ansøgning om og forslag til miljøgodkendelse af husdyrbruget skal offentliggøres.

Ansøgningen har tidligere været annonceret på Holstebro Kommunes hjemmeside i perioden fra den 17-03-2014 til den 01-04-2014. Forslag til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i perioden fra den 26-03-2014 til den 07-05-2014.

Eksisterende miljøgodkendelse af 30-09-2010 erstattes ved meddelelse af denne nye miljøgodkendelse. Den nye miljøgodkendelse træder i kraft den dato den meddeles. Samtidig bortfalder eksisterende miljøgodkendelse af 30-09-2010.

Alle ombygninger er foretaget i 2010-2011, på nær indretningen af en mindre dybstrøelsesstald i en tidligere plansilo på 260 m², og derfor ændres hverken de indre eller ydre rammer. Udvidelsen bliver således foretaget indenfor bestående bygningsrammer.

Den nye dybstrøelsesstald etableres på en eksisterende plansilo etableret med afløb til opsamlingsbeholder. Afstandskravet til naboskel er 30 m. Den aktuelt ansøgte afstand er ca. 21 m, og ansøger har søgt dispensation. Dispensationsansøgningen er blevet behandlet på Udvalget for Natur, Miljø og Klimas møde d. 25. marts 2014, og udvalget besluttede at meddele dispensation.

Den ansøgte udvidelse skal jf. Husdyrlovens § 26 stk. 2 vurderes ud fra en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden den 1. januar 2007 på husdyrbruget, inklusive bedriftens arealer, dog højst over en 8-årig periode. Idet bedriften tidligere er miljøgodkendt af Holstebro Kommune, jævnfør ovenstående, skal den nu ansøgte udvidelse vurderes ift. den drift, der var gældende før denne miljøgodkendelse trådte i kraft. Derfor er miljøgodkendelsen behandlet ud fra to ansøgninger:

1. Ansøgning, der belyser påvirkningerne på omgivelserne fra alle de udvidelser, der er foretaget siden 1. januar 2007, dvs. nudriften i 2007 sammenholdt med ansøgt drift i 2014 (ansøgning nr. 60499).
2. Ansøgning, der belyser påvirkningerne på omgivelserne fra de udvidelser, der foretages ift. gældende miljøgodkendelse og ansøgt drift (scenarieregning skema ID 62505).

¹ Lov nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

² Dir. om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet). Rådets direktiv 2008/1/EF

Alle vurderinger af beskyttelsesniveauerne i denne godkendelse er foretaget på baggrund af ansøgning 60499.

Dyreholdet udvides fra de nuværende 237,37 DE i slagtekalve til 320,81 DE bestående af 1.711 slagtekalve (220-385 kg), tung race.

Alle slagtekalve opstaldes på dybstrøelse, som er BAT for slagtekalve. Der produceres kun en meget lille mængde gylle/vaskevand. Gyllebeholderne er lejet ud til en anden husdyrholder. Da ejendommen drives med 100 % dybstrøelse, er der intet generelt ammoniakreduktionskrav.

Nærmeste større naturområde er Idom hede. Totaldepositionen hertil er beregnet til 0,2 kg N ha/år.

Udspretningsarealerne ligger i oplandet til Felsted Kog og Nissum Fjord.

Der er udarbejdet en selvstændig § 16 arealgodkendelse for tredjemandsarealer forpagtet af Birgit Andersen, Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro.

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelse af husdyrbruget.

Husdyrbruget er større 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IED, jævnfør IE-direktivet. Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbrugets forhold til det eksterne miljø. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter, der hører under husdyrbruget. Der drives ikke bivirksomhed på husdyrbruget.

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering meddeler Holstebro Kommune hermed godkendelse til den ansøgte produktion på 1.711 slagtekalve (220-385 kg), tung race, svarende til i alt 320,81 DE, på husdyrbruget matr. nr. 16a Stenum Hgd., Råsted, beliggende Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro.

Godkendelsen bygger på husdyrbrugets ansøgning og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af Miljøklagenævnets afgørelser og Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Miljøgodkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlæg (bygninger, dyrehold, gødningsanlæg og andre faste installationer), og en særlig godkendelse af arealerne. Arealgodkendelsen omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under husdyrbruget. De to godkendelser kan reguleres uafhængigt af hinanden. Under generelle vilkår er stillet vilkår, der er gældende for både anlægs- og arealdelen.

På Holstebro Kommunes vegne

Sidsel Nyborg
Agronom

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

Dokumentation

---

1. Nærværende § 12 miljøgodkendelse ophæver miljøgodkendelsen af 30-09-2010 meddelt i henhold til § 11 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v.
2. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af f.eks. husdyrholdets størrelse, affaldsregistrering og -bortskaffelse samt mark- og gødningsplaner m.v., samt driftsjournaler (jævnfør bilag 19-21), skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.

Udnyttelse af godkendelse

---

4. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen.
5. Det ansøgte skal etableres som et samlet projekt, og delvis udnyttelse af miljøgodkendelsen kan kun ske efter afgørelse fra Holstebro Kommune.

Ansøger og ejerforhold

---

6. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

Ophør af husdyrbruget

---

7. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes, kompostmarkstakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager.

Husdyrbrugets anlæg

Det ansøgte husdyrhold

Den godkendte produktion gælder antallet af slagtekalve (indenfor de angivne vægtintervaller). Antallet af dyreenheder er således kun retningsgivende for godkendelsestypen.

8. Husdyrbruget har pr. planår (1/8-31/7) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold:

Dyreart og dyretype	Dyrehold	
	Antal	DE
Slagtekalve (220-385 kg)	1.711	320,81
I alt		320,81

Dyreholdet skal etableres i de staldanlæg, der er angivet i Skema 3. Dyreholdet skal opgøres for hvert planår.

Stalde

---

9. Stalde skal etableres og drives med følgende indretning og systemer:

Staldnavn	Dyreart/type og evt. vægtkorrektion	Ansøgt drift		Staldsystem og BAT-niveau
		Antal	DE	
Spaltegulvsstald ST-204801	Slagtekalve (220-385 kg)	365	68,44	Dybstrøelse, (hele arealet)
Dybstrøelsesstald ST-204802	Slagtekalve (220-385 kg)	615	115,31	Dybstrøelse, (hele arealet)
Slagtesvinestald ST-204803	Slagtekalve (220-385 kg)	545	102,19	Dybstrøelse, (hele arealet)
Silostald ST-208046	Slagtekalve (220-385 kg)	186	34,88	Dybstrøelse, (hele arealet)

10. I alle dybstrøelsesafsnit skal der strøs halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmatten altid er tør i overfladen.

Rengøring af staldanlæg

---

11. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres at staldafsnit holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.

Ventilation

---

12. Ventilationsanlæggene skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for de pågældende anlæg. Anlægget skal dog som minimum rengøres mindst en gang hvert forår.

Komposteret dybstrøelse opbevaring og håndtering

---

13. Komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, må ikke placeres på arealer, der skrånner mod vandløb og søer. Der skal minimum gå 5 år imel-

lem, der placeres markstakke på et givent areal. Markstakke må ikke placeres på drænedede eller lavbundsjord uden okkerklasse.

14. I de tilfælde, hvor komposteret dybstrøelse placeres i markstak, skal tidspunkt og placering noteres og indtegnes på et målefast kortbilag i driftsjournalen.

Placeringen af kompostmarkstakke skal overholde nedenstående afstandskrav:

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg, herunder markvandingboringer	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Overdækningsmateriale fra markstakke fjernes og opbevares i en container.

Døde dyr

---

15. Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket, i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold.
16. Kadaverpladsen skal placeres og indrettes således, den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

---

17. Gyllebeholdere skal minimum en gang om året - f.eks. i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jævnfør bilag 19-21.

Opbevaring af dybstrøelse

---

18. Der må ikke placeres markstakke med komposteret dybstrøelse på den vestlige del af 76-0, 77-0, den nordlige del af 13-0, 14-0, 14-2 og 49-0, mark 7-0, 8-1, 12-0 og sydligste del af 9-0, jævnfør bilag 14-15.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Lugt

---

19. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinjer fra miljøstyrelsen (refe-

rencelaboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.

20. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplag m.v., der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Transport

---

21. Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.
22. Transport med husdyrgødning skal, så vidt det er muligt, ske udenom bymæssig bebyggelse.

Støj

---

23. Støjbidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter - målt udendørs - til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A), må ved nabobeboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

Støv

---

24. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal. Væsentlighed skønnes af Holstebro kommune.

Restvand og spildevand

---

25. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningsspild m.v., således, at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.

26. Tagvand fra den nye stald skal ledes til faskine.

27. Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester og sprøjtemiddelrester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af restvandet til opsamlingsbeholder eller gyllesystem. Udbringning af vaskvand skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning.

Skadedyr

---

28. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.
29. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

Driftsforstyrrelser eller uheld

---

30. Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende holdes opdateret.

Miljø- og ressourcestyring

---

31. Husdyrbruget skal minimum en gang årligt føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer.
32. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarlig måde opnås en reduktion i miljøbelastningen.
33. Husdyrbruget skal i forbindelse med tilsyn redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen. Følgende områder forventes at indgå i redegørelsen:
- Metoder/management til reducere af fordampningen af kvælstof fra stalde og opbevaringsanlæg samt i forbindelse med udbringning.
  - Tiltag til reducere af kvælstofudledning og fosforoverskud.
  - Redegørelse for ressourceforbrug og tiltag til minimering heraf.
  - Reparations- og vedligeholdelsesplaner.
  - Affaldsreducerende tiltag.
34. Hele husdyrbruget skal indenfor 1 år efter meddelelse af godkendelsen være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibespa-

rende teknologi vedr. belysning, ventilationsanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpe typer etc.

- Det nye byggeri skal i projekteringen gennemgås af en energifaglig konsulent.
- Husdyrbruget skal undersøge muligheden for etablering af bevægelses-sensorstyret udebelysning.
- Husdyrbruget skal efter ovenstående gennemgang gennemgås minimum hvert 5. år. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontroller inkl. rapport skal vedlægges driftsjournalen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

Godkendelsen omfatter kun de ansøgte udbringningsarealer, der fremgår af bilag 9.

35. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 291,97 DE med den husdyrgødningssammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af Skema 14, og således at der på husdyrbrugets udbringningsareal ikke udbringes mere end 1,68 DE/ha.

Der må ikke udbringes andre former for organisk gødning eller lignende på udbringningsarealerne.

36. I forbindelse med indgåelse af gylleaftaler, der ikke er omfattet af selvstændig godkendelse, skal husdyrbruget kunne dokumentere, at gyllen udspreddes på de hertil ansøgte og godkendte arealer.

Efterafgrøder

---

37. Udspreddingsarealerne skal drives i overensstemmelse med et S4-sædskifte. Det er tilladt at anvende et andet sædskifte end S4 for arealerne, såfremt dette sædskifte har en mindre N-udvaskning ifølge udvaskningsindekset, jævnfør bilag 18, og vilkår efterleves.
38. Der skal hvert år etableres 10 % efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrødekrav. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder, men skal i modsætning til de generelle efterafgrøder etableres hvert år. Efterafgrøderne skal selvstændigt fremgå af gødningsregnskabet til NaturErhvervsstyrelsen.

Udbringning af husdyrgødning

---

39. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I tæt bebyggede områder skal nedfældning eller nedbringning ske umiddelbart efter udbringning.

Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.

Miljøpåvirkning fra husdyrbrugets arealer

Forebyggelse af forurening af vandmiljøet

---

40. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder og skal foretages så tæt som muligt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimal næringsstofoptag og størst vækst.

Ved afgrødehøjde under 10 cm skal husdyrgødning udbringes under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

41. Der stilles derfor vilkår om, at kørselsretningen i den nordlige ende af markerne 13-0 og 14-0 og den vestlige side af mark 76-0 og 77-0 skal være parallel med vandløbets retning min. 10 m fra markkanten.

42. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 12 i lov nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 10-06-2014 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er orienteret ved annonce på Holstebro Kommunes hjemmeside den 12-05-2014.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen, skal indgives skriftligt og skal stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, så vidt muligt elektronisk på teknik.miljoe@holstebro.dk eller via post til Natur og Miljø, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro. Holstebro Kommune vil herefter vurdere, om klagen skal føre til ændring i miljøgodkendelsen. Fastholdes miljøgodkendelsen videresendes klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Natur- og Miljøklagenævnet sender en opkrævning, når nævnet har modtaget klagen. Klagegebyret er 500 kr. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside. Gebyret tilbagebetales, hvis du får helt eller delvist medhold i din klage.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jævnfør lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- I/S Olesen og Andersen v/Jørn Stjernholm Olesen og Birgit Stjernholm Andersen, Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro(ansøger).

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- Danmarks Naturfredningsforening - lokalafdeling Holstebro, E-mail: dnholstebro-sager@dn.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh Ø., CVR: 60804214, P-nr: 1002121278, E-mail: dn@dn.dk (Interesseorganisation)
- Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 Kbh. Ø., CVR: 33157274, P-nr: 1016318600, E-mail: nst@nst.dk (Myndighed)
- Sundhedsstyrelsen Embedslægeinstitutionen Nord, Langelandsvej 8, 8940 Randers SV, CVR: 12070918, P-nr: 1003398533, E-mail: senord@sst.dk (Myndighed)
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia, CVR: 17915746, P-nr: 1001388580, E-mail: mail@dkfisk.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, E-mail: enie@eaaa.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bresten, CVR: 37099015, P-nr: 1001751945, E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk (Interesseorganisation)
- FERSKVANDSFISKERIFORENINGEN FOR DANMARK, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, CVR: 25145615, P-nr: 1004659823, E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk (Interesseorganisation)
- Nissum Fjord Fritidsfiskerforening V/ Jens Ole Nielsen, Hagevej 14, 6990 Ulfborg, E-mail: jenson@mail.dk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V., CVR: 54752415, P-nr: 1001712827, E-mail: natur@dof.dk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland) v/ Lars H. Hansen, Sandbækvej 26, 6971 Spjald, E-mail: holstebro@dof.dk (Interesseorganisation)
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 Kbh. N, CVR: 15428376, P-nr: 1000921784, E-mail: husdyr@ecocouncil.dk (Interesseorganisation)
- Holstebro Museum og Lokalhistorisk arkiv, E-mail: Mette.klingenberg@holstebro-museum.dk (Myndighed)
- Kulturarvstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 Kbh. V, CVR: 26489865, P-nr: 1008973780, E-mail: post@kulturarv.dk (Myndighed)
  - Anders Christensen, Slagtekalverådgivningen, ac@slagtekalve.dk (ansøgers rådgiver)
  - Birgit Andersen, Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro (aftager af dybstrøelse)
  - Interessentskabet Buhl I/S, Blæsbjergvej 3, 7500 Holstebro (nabo)
  - Jacob Seiger Stensig, Blæsbjergvej 4, 7500 Holstebro (nabo)
  - Elenor Dragos Frunza, Blæsbjergvej 6, 7500 Holstebro (lejer/nabo)
  - Diana Filsø, Blæsbjergvej 7, 7500 Holstebro (nabo)
  - Thomas Harry Thomsen, Blæsbjergvej 8 7500 Holstebro (nabo)
  - Gert Larsen, Ormstrupvej 11, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
  - Marius Barslund Maarbjerg, Ormstrupvej 16, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
  - Poul Bank Petterson, Estrupvej 14, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
  - Chr. Stens Christensen, Borrisvej 2, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
  - Bur Landbrugsejendomme ApS, Næstvedvej 1, 4250 Fuglebjerg (Bortforpagter)

I perioden 26-03-2014 til 07-05-2014 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring. Forslaget er annonceret på Holstebro Kommunes hjemmeside og orienteringsbrev er sendt til nedenstående:

- Danmarks Naturfredningsforening - lokalafdeling Holstebro, E-mail: dnholstebro-sager@dn.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh Ø., CVR: 60804214, P-nr: 1002121278, E-mail: dn@dn.dk (Interesseorganisation)

- Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 Kbh. Ø., CVR: 33157274, P-nr: 1016318600, E-mail: nst@nst.dk (Myndighed)
- Sundhedsstyrelsen Embedslægeinstitutionen Nord, Langelandsvej 8, 8940 Randers SV, CVR: 12070918, P-nr: 1003398533, E-mail: senord@sst.dk (Myndighed)
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia, CVR: 17915746, P-nr: 1001388580, E-mail: mail@dkfisk.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, E-mail: enie@eaaa.dk (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bresten, CVR: 37099015, P-nr: 1001751945, E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk (Interesseorganisation)
- FERSKVANDSFISKERIFORENINGEN FOR DANMARK, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, CVR: 25145615, P-nr: 1004659823, E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk (Interesseorganisation)
- Nissum Fjord Fritidsfiskerforening V/ Jens Ole Nielsen, Hagevej 14, 6990 Ulfborg, E-mail: jenson@mail.dk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V., CVR: 54752415, P-nr: 1001712827, E-mail: natur@dof.dk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland) v/ Lars H. Hansen, Sandbækvej 26, 6971 Spjald, E-mail: holstebro@dof.dk (Interesseorganisation)
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 Kbh. N, CVR: 15428376, P-nr: 1000921784, E-mail: husdyr@ecocouncil.dk (Interesseorganisation)
- Holstebro Museum og Lokalhistorisk arkiv, E-mail: Mette.klingenberg@holstebro-museum.dk (Myndighed)
- Kulturarvstyrelsen, H. C. Andersens Boulevard 2, 1553 Kbh. V, CVR: 26489865, P-nr: 1008973780, E-mail: post@kulturarv.dk (Myndighed)
- Birgit Andersen, Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro (aftager af dybstrøelse)
- Interessentskabet Buhl I/S, Blæsbjergvej 3, 7500 Holstebro (nabo)
- Jacob Seiger Stensig, Blæsbjergvej 4, 7500 Holstebro (nabo)
- Elenor Dragos Frunza, Blæsbjergvej 6, 7500 Holstebro (lejer/nabo)
- Diana Filsø, Blæsbjergvej 7, 7500 Holstebro (nabo)
- Thomas Harry Thomsen, Blæsbjergvej 8 7500 Holstebro (nabo)
- Gert Larsen, Ormstrupvej 11, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Marius Barslund Maarbjerg, Ormstrupvej 16, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Poul Bank Petterson, Estrupvej 14, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Chr. Stens Christensen, Borrisvej 2, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Anders Christensen, Slagtekalverådgivningen, ac@slagtekalve.dk (ansøgers rådgiver)
- Bur Landbrugsejendomme ApS, Næstvedvej 1, 4250 Fuglebjerg (Bortforpagter)

I 6 ugers høringsperioden er der indkommet bemærkninger fra følgende:

- Ingen bemærkninger modtaget

Inddragelse af offentligheden er sket gennem annoncering af modtagelse af ansøgning i perioden 17-03-2014 til den 01-04-2014.

Retsbeskyttelse

Godkendelsen omfatter hele produktionen på adressen Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro, samt de udspretningsarealer (ejede og forpagtede), der er nævnt og behandlet i ansøgningen.

I 8 år efter godkendelsens offentliggørelse er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jf. § 40 stk. 2 i lov nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i bekendtgørelse nr.1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i år 2022.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 12-05-2014. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Denne godkendelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra offentliggørelse. Herved forstås, at der inden 2 år fra godkendelsen er meddelt, skal foreligge skriftlig aftale med entreprenør om opførelse af de nye stalde/bygninger, som derefter skal være opført indenfor 1 år. Dyreholdet skal derefter konstant udvides til det når den godkendte størrelse.

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og bl.a. følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 4/1997 om godkendelse af husdyrbrug
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav
- Vejledning nr. 1/2005 om rotter
- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002

- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003
- Skadedyrslaboratoriet: Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr i 2003
- Vejledning nr. 1027/2007 om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende love og forordninger – hvis disse regler er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan bl.a. findes på www.retsinfo.dk.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 12, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det bl.a. sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at til- og frakørsel til husdyrbruget vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet iht. ovenstående i det omfang det er relevant.

Ansøger og ejerforhold

I/S Olesen og Andersen v/Jørn Stjernholm Olesen og Birgit Stjernholm Andersen ejer og driver husdyrbruget på Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro under CVR nr.

27596851. Husdyrbruget drives i samdrift med Estrupvej 5, 7500 Holstebro, som leverer tyrekalvene ved 220 kg.

Den drifts- og miljøansvarlige på husdyrbruget er I/S Olesen og Andersen v/Jørn Stjernholm Olesen og Birgit Stjernholm Andersen (Jacob Andersen). Den drifts- og miljøansvarlige har pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget om godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage.

Lokalisering og planmæssige forhold

Husdyrbruget ligger ca. 2,2 km sydøst for Råsted og ca. 3,4 km sydvest for Idom. Husdyrbruget beliggenhed fremgår af bilag 1.

Zonestatus: Husdyrbruget ligger i landzone.
Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
Kommuneplan: Husdyrbruget er beliggende i jordbrugsområde.

Skema 1. Lokalisering og planmæssige forhold.

Afstand fra staldanlæg og lign. til nærmeste nabo, byzone m.v.:	Afstand
Nærmeste nabo (Blæsbjergvej 4) – krav 50 meter	134 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (boligområde ved Råsted) - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	2,2 km
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende (Råsted- opholdsarealer ved nyt boligområde vest for golfbanen) - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	3,7 km
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren, (Naur) - vurdering indenfor 300 meter	8,9 km

Afstand fra hele anlægget til nærmeste naturområder:	Afstand
Kategori 1-natur - ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder (krav 10 m)	1,0 km
Kategori 2-natur ammoniakfølsomme naturtyper, jf. stk. 2, beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder (krav 10 m)	930 m

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
Ikke almene vandforsyningsanlæg (krav 25 m) - ny dybstrøelsesstald	53 m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 m) - ny dybstrøelsesstald (Idom Vandværk)	3,7 km
Beboelse på samme ejendom (krav 15 m) - ny dybstrøelsesstald	40 m
Naboskel (krav 30 m) - ny dybstrøelsesstald	21 m*

Afstandskravet til naboskel er ikke overholdt – ansøger har indsendt en dispensationsansøgning. Ansøgningen blev behandlet på Natur, miljø og klimaudvalgsmøde d. 25. marts 2014, og udvalget meddelte dispensation fra afstandskravet.

Samlet vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget, inkl. den nye dybstrøelsesstald opfylder afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, hede større 10 ha, overdrev, større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor international naturbeskyttelsesområder).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg offentlig, naboskel, privat fællesvej og egen beboelse.

Landskabelige og kulturhistoriske områder

Landskabelige og kulturhistoriske områder

Vurdering i forhold til anlægget

Husdyrbrugets eksisterende anlæg ligger uden for kulturhistoriske områder, landskabelige interesseområder, kystnærhedszonen, skovbyggelinjen, beskyttede fortidsminder eller diger. Ejendommen ligger inden for et større uforstyrrede landskab, der grænser ned mod og ind i Ringkøbing-Skjern og Herning Kommune.

Ejendommen ligger i det åbne land ca. 3,4 km SV for Idom, som er den nærmeste byzone i området. Idom er karakteriseret som lokalcenter i Holstebro Kommunes bymønster.

Det vurderes, at ejendommen ligger udenfor de områder, der har særlig interesse, hvad landskabelige værdier angår. Nærområdet er et typisk landbrugsområde, stort set fladt og med læhegn mellem markerne og nord for ejendommens bygninger. Ejendommen ligger i en lille enklave af landbrug, som er koncentreret i en radius af 400 m.

Ca. 400 m SV for ejendommen ligger et område udpeget som bevaringsværdigt landskab pga. Lilleåen, ådalssystemet samt det større uforstyrrede landskab, der udgøres af de mange plantager i området. Også øst for området (ca. 1 km) er området præget af plantager samt Idom Å fredningen. Længere NV for ejendommen ligger ligeledes en række plantager. Hovedparten af de omgivende plantager er præget af beskyttede hedeområder, mens ådalene omkransende Lilleåen samt Idom Å er præget af beskyttet eng og mose.

Den nye staldbygning til dybstrøelse ønskes placeret på en eksisterende plansilo op til eksisterende driftsbygninger. Nybygningen vil derfor falde visuelt sammen med de

øvrige driftsbygninger, og det vurderes derfor ikke at forringe området rent landskabsmæssigt.

Samlet vurdering

Samlet vurderes det, at beliggenheden og udformningen af det ansøgte ikke visuelt vil ændre på området. Det vurderes, at det samlede bygningsanlæg efter udbygningen, vil fremstå som en driftsmæssig enhed.

Vurdering i forhold til arealer

Beskyttede fortidsminder

Arealerne nord for Idom indeholder flere fredede fortidsminder, hvor der jf. Museumslovens § 29f inden for en afstand af 2 m fra fortidsminderne ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes. Se kortbilag.

Beskyttede diger

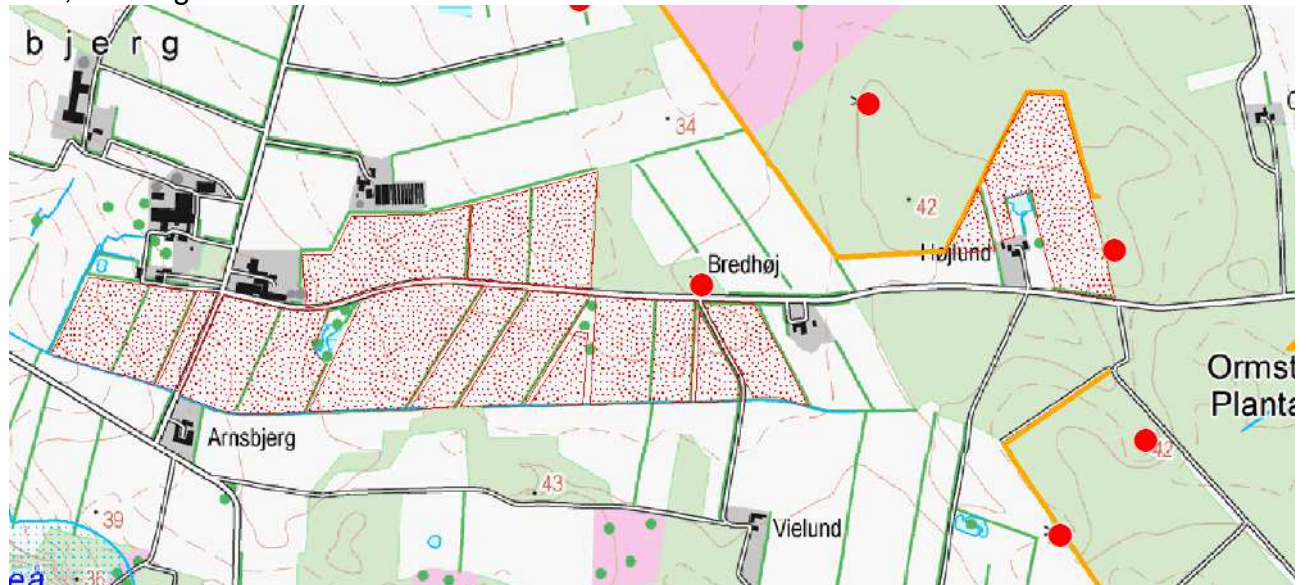
I tilknytning til udbringningsarealerne er der registreret diger, som er beskyttede iht. Museumslovens § 29a. Digerne er registreret ved arealerne vest for Naur ud mod banestrækningen, arealerne Nord for Idom ud mod Estrup Plantage samt arealerne tættest på ejendommen ud mod Ormstrup Plantage. Se kortbilag 5 og 17.

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af digerne. Digerens placering vurderes ikke at være af betydning for arealanvendelse i indeværende godkendelse.

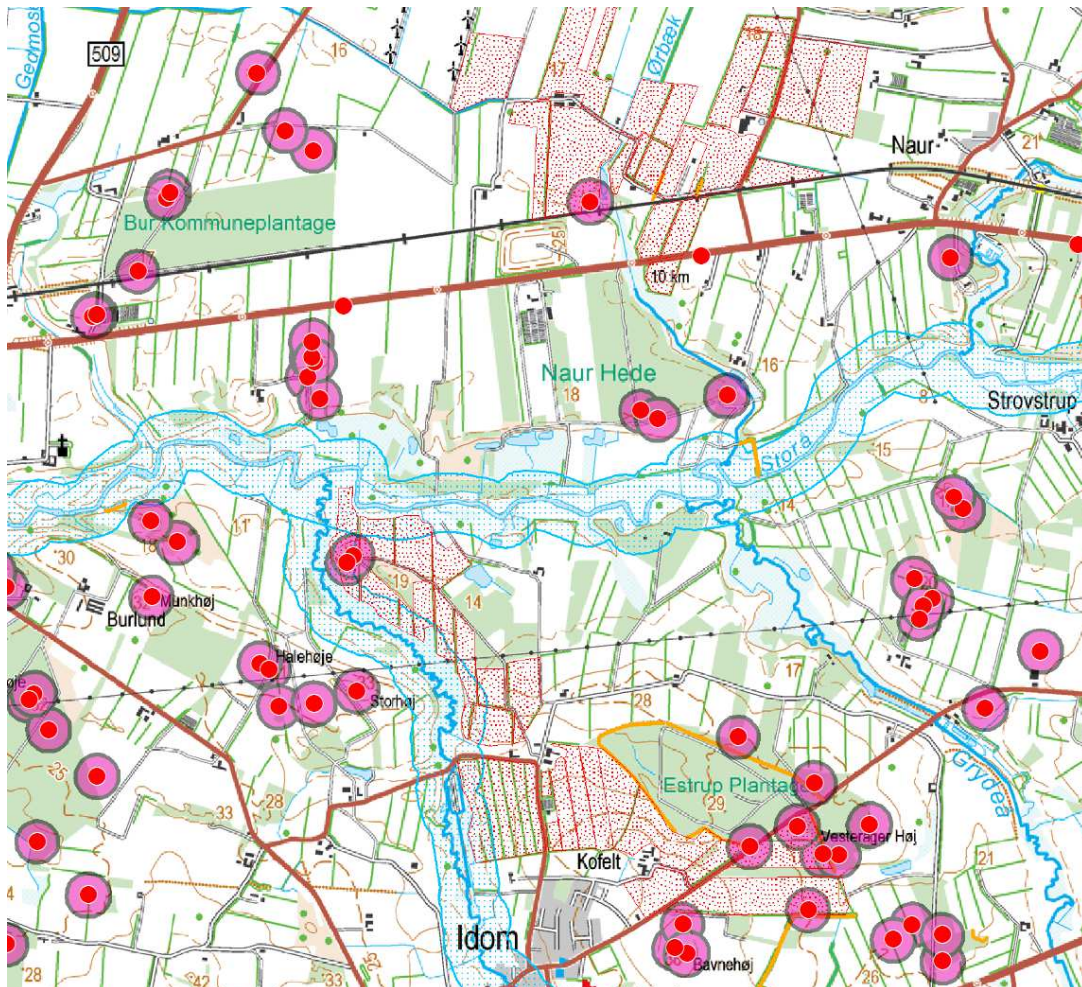

Kortbilag: Østlige arealer tættest ved ejendommen omkranset af beskyttet dige mod vest, nord og øst:

Kortbilag – arealer Nord for Idom – Fredede fortidsminder samt beskyttede diger:

Holstebro Kommune vurderer samlet, at den ansøgte arealdrift ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området.

Ophør af husdyrbruget

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager.

Der stilles vilkår om, at det ved eventuelt ophør af produktionen skal sikres, at der ikke sker forurening af natur eller miljø.

Alternative muligheder

0-alternativet er lig med den eksisterende produktion. Ansøger oplyser, at en statisk tilstand oftest ikke er et udtryk for noget positivt, da det er ensbetydende med at hju-lene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne. I alle virksomheder er der lø-bende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for

landbrugerhvervet er de en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og tilpasses.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige, samfundsmæssige og landskabelige konsekvenser, det giver. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.) og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Husdyrbrugets anlæg

Det ansøgte husdyrhold

Husdyrbruget drives konventionelt med nedenstående produktionsstørrelse (Skema 2) i de staldsystemer, der er angivet i Skema 3:

Skema 2. Produktionsstørrelse.

Dyreart og dyretype	Tilladt produktion		Ansøgt produktion	
	Antal	DE	Antal	DE
Slagtekalve, tung race (100-385 kg)	483	128,44	0	0
Slagtekalve, tung race (150-385 kg)	467	108,93	0	0
Slagtekalve, tung race (200-385 kg)	0	164,65	1.711	320,81
I alt		237,37		320,81

Produktionsniveau

Produktionsniveauet ligger stabilt hen over året, og der forventes ikke varierende belastning fra husdyrproduktionen i løbet af året. Almindelige sæsonudsving, naturlige produktionsudsving samt tilpasninger pga. sygdom og lignende kan ske og accepteres.

Der stilles vilkår om, at der maksimalt må produceres det ansøgte dyrehold som beskrevet i Skema 2 indenfor hvert planår (1. august-31. juli).

Udnyttelse af produktionsniveau

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Stalde

Udvidelsen af dyreholdet fremgår af Skema 3, hvor antallet af dyr i nuddrift og ansøgt drift samt staldsystem fremgår. Situationsplan over husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg fremgår af Bilag 2.

Skema 3. Husdyrholdets sammensætning i relation til dyretyper, antal, stipladser og staldsystem.

Stald nr.	Staldnavn	Dyreart/type og evt. vægtkorrektion	Nudrift drift		Ansøgt drift			Staldsystem og BAT-niveau
			Antal	DE	Stipladser	Antal	DE	
ST-204801	Spaltegulvsstald	Slagtekalve (100-385 kg), tung race	157	41,75	0	0	0	Dybstrøelse (hele arealet)
		Slagtekalve (220-385 kg), tung race	0	0	166	365	68,44	
ST-204802	Dybstrøelsesstald	Slagtekalve (150-385 kg), tung race	467	108,93	0	0	0	Dybstrøelse (hele arealet)
		Slagtekalve (220-385 kg), tung race	0	0	287	615	115,31	
		Slagtekalve (220-385 kg), tung race	0	0	255	545	102,19	
ST-204804	Gl. Slagtesvinstald	Slagtekalve (100-385 kg), tung race	326	86,69	0	0	0	Dybstrøelse (hele arealet)
ST-208046	Ny silostald	Slagtekalve (220-385 kg), tung race	0	0	71	186	34,88	Dybstrøelse (hele arealet)
				237,37			320,81	

I forbindelse med udvidelsen opføres et dybstrøelsesafsnit i forbindelse med den eksisterende bygningsmasse, jævnfør bilag 2.

I det følgende afsnit (BAT i staldanlæg) er beskrevet de punkter som ansøger har anført i forbindelsen med valget af de enkelte respektive tiltag til både BAT og generelle krav samt fravalget af andre generelle virkemidler i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse af husdyrbruget.

Valg af teknologi i staldanlæg

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Samlet vurderes det, at gødningshåndtering i eksisterende stalde m.v. er tilfredsstillende, såfremt denne til enhver tid følger bestemmelserne i lovgivningen. Ovenstående giver ikke anledning til fastsættelse af vilkår, der ligger ud over de generelle bestemmelser i lovgivningen.

Det vurderes, at husdyrbrugets staldindretning overholder reglerne i henhold til lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., miljøbeskyttelsesloven og heraf afledte

bestemmelser. På den baggrund vil der ikke blive stillet skærpende vilkår for staldsystemer ud over det ovenfor nævnte.

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald ST-204801

Spaltegulvsstald. Stalden blev i 2010/11 ændret til dybstrøelsesstald ovenpå gyllekalerne.

For slagtekalve er det BAT at anvende dybstrøelse på hele arealet og Holstebro Kommune vurderer at BAT niveauet er overholdt.

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald ST-204802

Dybstrøelsesstald. For slagtekalve er det BAT at anvende dybstrøelse på hele arealet og Holstebro Kommune vurderer at BAT niveauet er overholdt.

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald ST-204803

Slagtesvinestald. Stalden blev i 2010/11 ændret til dybstrøelsesstald ovenpå gyllekalerne.

For slagtekalve er det BAT at anvende dybstrøelse på hele arealet og Holstebro Kommune vurderer at BAT niveauet er overholdt.

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald ST-204804

Gammel slagtesvinestald. Stalden er taget ud af drift og anvendes til vejerum.

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald ST-208046

Silostald. Stalden er projekteret. Der skal etableres dybstrøelse oven på en eksisterende plansilo.

For slagtekalve er det BAT at anvende dybstrøelse på hele arealet og Holstebro Kommune vurderer at BAT niveauet er overholdt.

BAT emissionsgrænseværdier for ammoniak

Skema 4. Beregning af BAT niveau for husdyrbruget.

Dyretype	antal dyr	korrektion	BAT-niveau	Korr. maksimal N-udledning
Slagtekalve, dybstrøelse, spaltegulvsstald	365	0,707	1,73 kg N/dyr	446 kg N
Slagtekalve, dybstrøelse, dybstrøelsesstald	615	0,707	1,73 kg N/dyr	752 kg N
Slagtekalve, dybstrøelse, slagtesvinestald	545	0,707	1,73 kg N/dyr	667 kg N
Slagtekalve, dybstrøelse, silostald	186	0,707	1,73 kg N/dyr	228 kg N
Samlet emissionsgrænseværdi				2.093 kg N

Forudsætninger for ovenstående beregninger

Slagtekalve: indgangsvægt: 220 kg, afgangsvægt: 440 kg,

Korrektion for afvigende indgangs- og/eller afgangsvægt (kg). Der korrigeres med følgende faktor:

$$(1,825 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00605 \times (\text{vægt, afgang}^2 - \text{vægt, ind}^2)) / 1280$$

$$(1,825 \times (385 - 220) + 0,00605 \times (385^2 - 220^2)) / 1280 = 0,707$$

1.711 slagtekalve x 1,73 kg NH₃/dyr x korrektionsfaktor for vægt:

$$2.960 \text{ kg NH}_3 \cdot 0,707 = 2.093 \text{ kg NH}_3$$

Af ovenstående Skema 4 fremgår en beregning af den samlede maksimale ammoniakfordampning, som må udledes fra husdyrbrugets stalde og lagre, i henhold til Normtal 2013.

Den ansøgte totale udledning er 2.094 kg N, og overholder således det beregnede BAT emissionsniveau som er 2.093 kg N. Holstebro Kommune vurderer, at afvigelsen skyldes afrundingsunøjagtighed. Som tidligere nævnt stilles vilkår, som sikrer, at de anvendte ammoniakreducerende teknologier implementeres. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrbrugets ammoniakudledning fra stald og lager overholder krav om anvendelse af BAT.

Der er stillet vilkår om, at dybstrøelsesmåtterne skal strøs tilstrækkeligt med halm, så måtterne altid er tørre og ren i overfladen.

Ventilation

Der er naturlig ventilation i enkelte af staldene. I de tidligere slagtesvinestalde (ST-204802 og ST-204804) og spaltegulvsstalden (ST-204801) er der etableret vertikale ventilatorer, som har et lavere energiforbrug end horisontale ventilatorer. Ventilation på husdyrbruget forventes dermed ikke at kunne give anledning til gener for de omkringboende.

Idet staldventilationen er naturlig og etableret som vertikal ventilation, er den kun forbundet med et minimalt energiforbrug. Holstebro Kommune vurderer naturlig ventilation som værende BAT i de pågældende stalde.

Såfremt der senere ønskes ændring i ventilationsformen på husdyrbruget, skal dette forinden vurderes iht. principperne for BAT, og forhold omkring bl.a. støj og energiforbrug m.v. skal gennemgås.

Rengøring af staldanlæg

Der foretages årligt 1 til 2 rengøringer af staldene med højtryksrensere med vand, skønnet til ca. 100 m³ vand. Der bruges ikke desinficeringsmidler.

Idet erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Foder

Der produceres ikke ensilage på ejendommen. Gårdens kornhøst opbevares i et løslager i maskinhuset, hvor det vales og køres over i foderladen med gårdens læsemaskines skovl. I foderladen er der 4 siloer med en kapacitet på 52 tons til indkøbte færdigblandinger og tilskudsfoder. Gårdens eget korn blandes sammen med tilskudsfoderet og udfodres gennem et automatisk udfodringsanlæg. Halm som indgår i foderet opbevares i stak syd for Ormstrupvej. Der produceres en mindre mængde hø

på græsarealerne. Denne afgrøde opbevares som wrapballer, der placeret ved halmstakken.

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring.

Der udarbejdes en-dagsfoderkontrol i hvert kvartal.

Vurdering

Husdyrbruget producerer korn til kvægholdet på egen jord. Der foretages en-dags foderkontrol 4 gange årligt til vurdering af tilvækst. Fodringen tilrettelægges ved hjælp fra kvægbrugskonsulent.

Holstebro Kommune vurderer, at fodringen på husdyrbruget lever op til BAT.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget opfylder kravene til BAT for opbevaring af foder. Da naturlige udsving i foderhøsten kan bevirke, at ensilage placeres i markstak, vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT for placering af disse.

Fyringsanlæg

Der er etableret jordvarme på ejendommen og genvinding af staldvarme. Der er derfor intet fyringsanlæg på ejendommen.

Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof

Olietanke

På ejendommen har Holstebro Kommune registreret følgende olietanke:

Skema 5. Olietanke.

Type	Placering	Størrelse [liter]	Etableret år	Indhold
Overjordisk	Maskinhus	1.800	1997	Diesel

Olier og kemikalier

Spildolie opsamles i en lukket olietønde i værkstedet indtil aflevering til kommunal modtagestation for farlig affald. Betongulvet i værkstedet har ikke fald og er uden afløb.

Påfyldning af dieselolie på køretøjer foregår inden døre i maskinhuset.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller be-

tongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken skal have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, hvorfor der ikke stilles skærpende vilkår.

Affald og kemikalier

På husdyrbruget fremkommer der affald i form af emballage fra foder, mineraler, rengøringsmidler mv. Oplysninger om de enkelte fraktioner fremgår af Skema 6.

Skema 6. Affald fra husdyrbruget håndteres iht. nedenstående.

Affaldskode	Type	Mængde / Opbevaring	Bortskaffelse
EAK-kode:	Brændbart	Container i garage	Ejler Kristensen, forbrænding
EAK-kode 20-01-18-00	Medicinrester og kanyler	Opbevares i aflåst skab i vejerum afhentning	Afleveres på Nomi Genbrugsplads
EAK-kode 02-01-10	Jern	Container i garage	Midt Vest Skrot
EAK-kode:	Papir /pap	Container i garage	Ejler Kristensen, forbrænding
EAK-kode:	Glas	I kasse i garage	Afleveres på Nomi Genbrugsplads
EAK-kode 02-01-04	Plast	Container i garage	Afleveres på Nomi Genbrugsplads
EAK-kode 13-02-03-00	Spildolie	200-300 liter i garage	Afleveres på Nomi Genbrugsplads

Kvittering for afhændelse af affald skal kunne fremvises ved tilsyn.

Spildolie opsamles i en lukket olietønde i værksted/garage indtil aflevering til den kommunale erhvervs-genbrugsplads. Rester af evt. kemikalier og pesticidrester opbevares i maskinhuset i et kemirum indtil aflevering til den kommunale erhvervs-genbrugsplads. Til opsugning af eventuelt spild findes der savsmuldspakker og kattegrus i kemikalierummet eller i værksted/garage. Der gøres opmærksom på, at sand, savsmuld og andet materiale med olierester og opsamlet olie skal bortskaffes som farligt affald, ligesom spildolie.

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald. Dette regulativ er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres og bortskaffes og registreres iht. affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Der gøres opmærksom på, at farligt affald såsom spildolie skal transporteres og afhændes til en af Holstebro Kommune godkendt transportør/modtager. Liste over godkendte transportører/modtagere kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside (affaldsregister).

Ønskes det at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal dette ske til godkendte modtagere. Derudover skal husdyrbruget registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler.

Alt medicinaffald (kanyler, sprayflasker, tomme ampuller, medicinrester mv.) skal afleveres som farligt affald, medmindre andet er angivet på emballagen. Kvittering for farligt affald skal fremvises ved tilsyn. Medicinaffald kan afleveres til dyrlægen, mod betaling på genbrugspladsen eller til anden godkendt modtager.

Indenfor affaldsområdet er BAT bl.a., at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres iht. gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes iht. ovenstående, uden der sker ophobning. Der stilles ikke skærpede vilkår til opbevaring af affald, da forholdene er omfattet af gældende lovgivning. Der stilles vilkår om, at husdyrbruget skal arbejde for at nedbringe affaldsfrembringelsen, og at husdyrbruget ved tilsyn skal redegøre for tiltag.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT.

Døde dyr

Døde dyr opbevares overdækket på en plads ved gyllebeholderne, jævnfør bilag 2, indtil afhentning til destruktionsanstalt (DAKA).

I henhold til gældende regler skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld – dog maks. 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl.

Holstebro Kommune vurderer, at håndteringen af døde dyr opfylder gældende lovkrav, og derved er der ikke særlige forhold, som taler for vilkår ud over gældende lovgivning. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed på området, og denne kan påbyde, at opbevaringsstedet f.eks. flyttes længere væk fra offentlig vej.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er reguleret tilstrækkeligt igennem gældende lovgivning, og stiller derfor ikke skærpende vilkår.

Sprøjtemidler og kemikalier

Opbevaring

Pesticider opbevares i kemirum i maskinhus (bilag 3), rengøring og påfyldning af sprøjte foregår på vaskepladsen med afløb til gyllebeholder. Vaskerpladsen fremgår af bilag 2,3 og 6.

Kemikalieaffald skal opbevares i egnede beholdere (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på tæt bund med opkant og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde. Oplaget skal i henhold til gældende lovgivning opbevares utilgængeligt børn, dyr og uvedkommende. Oplagringspladsen skal være under tag og indrettet således, at evt. spild kan opsamles i f.eks. en spildbakke.

Håndtering af marksprøjte

Interessentskabet I/S Olesen og Andersen v/Jørn Stjernholm Olesen og Birgit Stjernholm Andersen står for markdriften. Kemikalier påfyldes marksprøjten på vaskepladsen, hvor der er opsamling af spildevand til gyllebeholder, hvor rengøringen ligeledes foregår.

Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig kilde punktkildeforurening og til pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres.

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldningen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjtetanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten. Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand eller på det areal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål eller mindre end 50 meter fra hhv. overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3 beskyttet natur.

Vask skal ske på vaskeplads eller det areal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra hhv. overfladevande, § 3 beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning er 25 meter.

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord mv.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at kravet om BAT overholdes.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

Det er i ansøgningen oplyst, at:

Der er 2 gyllebeholdere på henholdsvis 807 m³ fra 1986 og på 1.200 m³ fra 1990 på ejendommen.

Beholderne er ikke forsynet med fast overdækning. Begge beholdere er tilmeldt 5/10-års beholderkontrol. I ansøgt drift skal gyllebeholderen fra 1986 anvendes til opsamlet overflade vand fra forurenede vand fra befæstede pladser, samt det gylle der måtte opsamles i vejecenter. Gyllebeholderen fra 1989 udlejes til anden husdyrproducent til lager af gylle.

- Beholdere er stabile og kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- Beholderens bund og vægge er tætte
- Der er ingen spjæld, men alt overpumpes via neddykket rør
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning
- Beholderne kontrolleres ved 5/10-års beholderkontrollen

Alle slagtekalve opstaldes på dybstrøelse. Det er i ansøgningen oplyst at:

Det vil kun give en meget lille opsamling af flydende husdyrgødning fra vejestald og opsamlet vand fra vaskepladsen. Vandet ledes til en brønd, hvor vandet tilledes fra den befæstede plads. Fra brønden vil det opsamlede vand blive pumpet til gyllesystemet i derfra videre til fortank ved gyllebeholderne og derfra i gyllebeholderne.

Dette kvantum suges med sugekran til gyllevogn fra gyllebeholderen, og nedfældes på mark.

Af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet samt beregninger af produceret mængde gylle, bliver der efter udvidelsen opsamlet ca. 50 m³ gylle samt 50 m³ afløb fra vaskevand, svarende til en opsamlet mængde på ca. 100 m³.

I nedenstående Skema 7 angives gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget:

Skema 7. Gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	10 års beholderkontrol	Før ændring	Efter ændring
			Kapacitet [m ³]	Kapacitet [m ³]
Gyllebeholder (udlejet/opsamling fra vejestald)	1986	2010	807	0
Gyllebeholder (udlejet)	1990	2010	1.200	0
Fortank/opsamlingsbeholder			10	10
Samlet opbevaringskapacitet:			2.017	10

På husdyrbruget er der en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning svarende til ca. 1,2 måneders produktion. Husdyrbruget skal, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen, mindst råde over en opbevaringskapacitet svarende til mindst 6 måneders tilførsel, om end opbevaringskapaciteten skal være tilstrækkelig til, at husdyrgødningen kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder reelt, at et husdyrbrug skal råde over en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion for at sikre, at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold opfylder kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Da der overvejende er tale om restvand med et lavt indhold af nitrat, (under 0,3 kg N/ton), vurderer Holstebro Kommune, at der ikke er tale om husdyrgødning. Restvand kan, jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsen udbringes store dele af året på en etableret afgrøde med N-kvote, dog ikke på frossen, vandmættet jord. Holstebro Kommune vurderer at kravet til opbevaringskapacitet er opfyldt, såfremt husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning overholdes.

Naturligt flydelag

Da beholderne er lejet ud til en anden husdyrholder, er det lejer der har ansvaret for etablering af flydelag på gyllebeholderne.

Der gøres opmærksom på, at den største gyllebeholder ligger under 100 m fra en sø over 100 m² og er derfor omfattet af 5 års beholderkontrol.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er bl.a. følgende tiltag:

- at udbringningen ikke giver anledning til unødige gener.
- at anlæg til opbevaring af gødning mindst en gang om året tømmes for inspektion for revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse.
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget.
- at flydelag på gyllebeholdere opretholdes, og at flydelaget hurtigt reetableres, når det brydes.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår leves op til BAT.

Håndtering af gylle

Påfyldning af gyllevogne

Da der kan benyttes gyllevogne, med påmonteret pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder.

Gyllepumper

Generelt skal pumperør monteret på åbne gyllebeholdere enten svinges ind over beholderen og fastlåses i denne position, eller være forsynet med en afspærringsventil til pumperøret eller lignende foranstaltning, når pumpen ikke anvendes, og ikke er under opsyn. Pumper, der anvendes til tømning af gyllebeholdere, skal være forsynet med en timer eller lignende foranstaltning, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen ad gangen end, hvad der svarer til indholdet i en gyllevogn.

Pumper skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

Opbevaring af dybstrøelse

Som hovedregel skal fast husdyrgødning (inkl. dybstrøelse) opbevares i en mødding med fast bund og afløb. Komposteret dybstrøelse må dog opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse der har ligget i stald i 3-4 mdr. måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken.

Det er i ansøgningen oplyst:

Dybstrøelsen vil blive opbevaret i dybstrøelsesmåtten i staldene og 65 % spredes direkte herfra på mark og nedpløjes straks, resterende mængde opbevares i markstak under varetagelse af gældende regler for opbevaring i markstakke.

Det vurderes, at opbevaring af dybstrøelseskompost i markstakke er en dårlig ide på store husdyrbrug, da store mængder dybstrøelse i markstakke, let vil kunne give anledning til punktkildeforurening eller gener i form af lugt eller fluer. Opbevaring af dybstrøelse på en møddingsplads nær staldanlæggene sikrer, at møddingen hyppigere bliver kontrolleret mht. lugt og fluer eller anden utilsigtet forurening, end hvis stakkene lå væk fra ejendommen i markstak.

På dette husdyrbrug er der tale om opbevaring af dybstrøelse svarende til ca. 5.057 m³, hvoraf hovedparten kan opbevares i staldene. 65 % køres direkte ud og nedmødes.

Ud over markstakke anvendes der kummer til opbevaring af dybstrøelsen. Det er beregnet, at dybden er omkring 1,5 m, og derfor kan der opbevares ca. 2000 m³ i stalden. Der er opgjort en årligt produceret mængde på 5.057 m³. Dette giver en kapacitet på 4,7 mdr. opbevaring hvilket harmonerer fint med kravet om direkte udspredning i det der udbringes dybstrøelse i august-september til vintersæden og der udbringes igen dybstrøelse i marts-april til vårkorn. Endelig har ejer mulighed for at lægge den komposterede dybstrøelse i markstak. Denne løsning er dog forholdvis tung, da den kræver meget manuelt arbejde til overdækning. Markstakken anvendes derfor som en stødpude og omlastning i forbindelse med udkørsel og udbringning.

Med de 2000 m³ kapacitet er kravet til opbevaringskapacitet overholdt.

Oplag af dybstrøelse i markstak under visse omstændigheder kan medføre risiko for punktkildeforurening grundet udvaskning af næringsstoffer eller organisk stof til vandmiljøet.

Skema 8. Afstandskrav ved opbevaring af dybstrøelse i markstak.

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb, grøfter, dræn og søer samt offentlig vej eller privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Grundet risiko for overfladeafstrømning til overfladevand, stilles der vilkår om, at dybstrøelsesmarkstakke ikke må placeres på arealer, der skrånere mere end 6 grader mod overfladevande uanset afstanden til disse.

Lavbundsarealer uden okkerklasse har et ringe indhold af jern i jorden og dermed en ringe evne til at binde partikulært fosfor, hvorfor arealerne er risikoarealer mht. fosforudvaskning. Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at dybstrøelsesstakke ikke må placeres på lavbundsarealer uden okkerklasse, da der kan være en større risiko for udvaskning fra disse arealer, jævnfør bilag 14-15.

Sikring af omgivelserne mod gener og forurening

Der stilles vilkår om, at komposteret dybstrøelse der opbevares i markstak, skal placeres mindst 150 meter fra nabobeboelse uden landbrugspligt, samt at omlastning ved udkørsel af dybstrøelse skal ske minimum 100 meter fra nabobeboelse. Dette af hensyn til at reducere risikoen for gener af lugt og fluer. En omlastning må højst tage en uge.

Det er fra 1. august 2012 et generelt krav, at kompostmarkstakke højst må oplagres samme sted i marken i 12 måneder, og markstakkene må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år. Den ansvarlige for landbrugsdriften (driftsherren) skal derfor årligt føre optegnelser over markstakkene. Optegnelserne skal omfatte oplysninger om oplagsperiode og placering f.eks. ved angivelser på et kort.

Der stilles herudover vilkår om, at der skal føres en journal for placering af stakkene på kortbilag.

Foderrester m.v.

Gødning, foderrester og lign. fra den daglige rengøring må ikke opbevares i markstak, da det ikke opfylder kravene i loven for opbevaring af kompost i markstakke, men skal i stedet opbevares på godkendt opbevaringsanlæg eller i stalden, gyllebeholder eller lignende.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg**Ammoniak**

Den samlede ammoniakfordampning fra anlæg og lagre er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 2.094 kg N/år, hvilket er en meremission på 240 kg N/år i forhold til nudrift og en meremission på -184 kg N/år i forhold til 1/1 2007-niveau.

Skema 9. Ammoniakfordampning fra husdyrbrugets staldanlæg.

Beskrivelse	(2010-beregning) N-emission ved udvidelse i 2010 (krav 0 % reduktion)	N-emission Ansøgt drift ift. Seneste meddelte miljøgodkendelse 30-09-2010	N-emission ansøgt drift i 2014 ift. nudriften i 2007
	SKEMA ID 62505	SKEMA ID 62505	SKEMA ID 60499
Emission fra stalde omfattet af kravet om 0 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	- kg N / år	1.763 kg N / år	1.763 kg N / år
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	- kg N / år	0 kg N / år	0 kg N / år
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	0 kg N / år	0kg N / år	0kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	- kg N / år	0 kg N / år	0kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	- kg N / år	331 kg N / år	331 kg N / år
Samlet emission efter udvidelse og min 0 % reduktion	1.854 kg N / år	2.094 kg N / år	2.094 kg N / år
Meremission	- 424 kg N / år	240 kg N / år	-184 kg N / år
Emission 2007 (før udvidelse)	2.278 kg N / år		

Ansøgning skema ID 60499 er indsendt i 2013. Skemaet viser den samlede kumulative udvidelse siden 1. januar 2007. Tallene i Skema 9 er medtaget for at vise ammoniakemissionen for den enkelte udvidelse og for den samlede kumulative udvidelse siden 1. januar 2007. Der er foretaget en scenarieberegning (skema ID 62505), som viser den aktuelle udvidelse fra 2010 til 2013, fra § 11 ansøgning til § 12 ansøgningen.

Jævnfør de indsendte beregninger i skema 60499 og scenarieberegning 62505 er husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for ammoniak overholdt.

Ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000 (kategori 1 natur)

Det nærmest liggende Natura 2000-område i forhold til ejendommen er EF-Habitatområde nr. 225, Idom Å og Ormstrup Hede. Mindste afstanden hertil er ca. 1 kilometer mod nordøst.

De nærmeste dele omfatter den store Idom Hede, som blandt andet rummer mindre bestande af de sjældne planter vår-kobjælde og cypres-ulvefod. Det meste af heden er kortlagt som tør hede (naturtype 4030) med tilstandsklasse 3 og 4 (moderat til ringe tilstand). Tålegrænsen for heden er 10-20 kg N/ha/år, og med en baggrundsbelastning på 16-17 kg N/ha/år vil belastningen formodentlig på længere sigt være for høj.

Beregninger for de nærmeste dele af heden viser en kvælstofdeposition på 0,0 kg N/ha/år fra udvidelsen og 0,2 kg N/ha/år fra den samlede ejendom efter udvidelsen. Reglerne for kategori 1 natur er således overholdt.

Ca. 1,5 kilometer syd for ejendommen ligger Nørre Vosborg Hede, der er en del af EF-habitatområde nr. 57, Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø. Beregninger viser her en kvælstofdeposition på 0,0 kg N/ha/år fra den samlede ejendom efter udvidelsen.

Holstebro Kommune venter ingen eller kun en helt ubetydelig negativ effekt af ejendommen på Natura 2000-områderne.

Større ammoniakfølsomme naturområder udenfor Natura 2000 (kategori 2 natur)

Ca. 900 meter sydøst for ejendommen er registreret et sammenhængende over 20 ha stort hedeområde, som dermed er omfattet af reglerne for kategori 2 natur. Der er tidligere angivet arter som guldblomme og lav skorsonér fra området, men der foreligger ikke aktuelle biologiske data for området.

Beregninger viser en højeste totaldeposition i dette område på 0,0 kg N/ha/år, og reglerne for kategori 2 natur er dermed overholdt med god margin.

Ammoniakfølsomme naturområder i øvrigt (kategori 3 natur)

De nærmeste naturområder i forhold til ejendommen, som kan tænkes at være omfattet af reglerne for kategori 3 natur, er tre mindre moseområder i landbrugslandet samt overdrevs- og hedeareal nær Lilleå. Afstanden er i alle tilfælde 7-800 meter.

Idet den samlede kvælstofemission fra ejendommen ved udvidelsen vil falde med 184 kg N/år vil reglerne for kategori 3 natur være overholdt, og udvidelsen vil ikke have nogen negativ effekt på naturarealerne.

Der vurderes ikke at være særligt ammoniakfølsomme skove nær ejendommen.

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde (hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7 eller § 3 beskyttet natur) er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer, der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om f.eks. nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Udbringningsarealer for husdyrgødning

Ingen af de angivne udbringningsarealer for husdyrgødning er registreret som beskyttede i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Dele af udbringningsarealerne nord for Idom ligger i internationalt naturbeskyttelsesområde, og er dermed omfattet af naturbeskyttelseslovens § 19 b – læs mere på: http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Hvordan_beskytter_vi_naturen/Fastsaettelse_af_regler/Anmeldeordning_Natura_2000/

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet er det fx staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har bl.a. til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme.

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Det er i Skema 10 angivet, hvilken af de to modeller der giver den længste geneafstand.

Skema 10. Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning'.

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Korrigeret Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	351 meter (ny model)	0,00	0,00	0,00	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	233 meter (ny model)	0,00	0,00	0,00	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	97 meter (ny model)	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Samlet vurdering for lugt

Idom er den nærmeste by, og den ligger over 3,4 km fra anlægget. Råsted, der er den nærmeste samlede bebyggelse, ligger over 2 km fra anlægget, mens Blæsbjergvej 4, der er den nærmeste nabo, ligger ca. 134 meter fra anlægget.

Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf vurderes det, at kvægbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos de omkringboende.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger, da gyllebeholderne er omfattet af de generelle afstandsregler. Der stilles ikke skærpede krav til gyllebeholdere eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omkringboende.

Der stilles vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om lugtmålinger og om, at der skal indgives og gennemføres projekter for afhjælpende foranstaltninger.

Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at lugtgenerne er væsentligt større end forventet på baggrund af grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen jævnfør de stillede vilkår kræve udført lugtmålinger og at der gennemføres projekter for at afhjælpe lugtgenerne.

Transport

Transporter på offentlig vej sker i forbindelse med håndtering af dyr, gødning, korn, halm og foderstoffer m.v. Omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret trafik på og omkring anlægget. De daglige transporter foregår indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet.

Den daglige transport foregår med enkelte undtagelser indenfor normal arbejdstid.. En del af husdyrgødningen kan transporteres direkte ud i marken uden, at der skal anvendes offentlig vej. For de øvrige marker gælder, at kørsel med dybstrøelse foregår ad nærmeste offentlig vej, jævnfør bilag 7. Gyllebeholderne på Blæsbjergvej 5 er lejet ud til en anden husdyrproducent. Der vil i perioder igennem året forekomme transporter til og fra ejendommen. Disse transporter er ikke reguleret i denne miljøgodkendelse.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Husdyrbrugets trafikale belastning af omgivelserne skal vurderes i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse, inden afgørelse om godkendelse træffes. Efter dette tidspunkt kan selve trafikken ikke reguleres af miljømyndigheden. Ved vurdering af hensigtsmæssig lokalisering af husdyrbruget indgår til- og frakørselsforholdene for husdyrbruget. Hvis kørsel forbundet med husdyrbruget medfører væsentligt øgede trafikale- og miljømæssige gener i nærområdet (f.eks. mange transporter igennem landsbyområder m.v.), og hvis disse gener ikke kan afhjælpes ved valg af alternative til- og frakørselsforhold, kan det indgå i overvejelserne, hvorvidt kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på godkendelse til etablering af udvidelse af et eksisterende husdyrbrug.

Skema 11. Oversigt over antallet af årlige transporter.

Type	Antal transporter		
	før udvidelse	efter udvidelse	ændring
Indkøbte foderstoffer*	26	21	- 6
Fyrings- og dieselolie*	7	7	0
Husdyr til/fra husdyrbruget*	24	52	+ 28
Gylle kørsel*	146	9	- 137
Dybstrøelse	0	202	+202
Korn	13	13	0
Halm	5	46	+41
Indkøbt foder*	26	21	-5
Levering af dyr*	30	25	-5
Handelsgødning*	1	1	0
Andre (erhvervsaffald)*	25	25	0
Markmaskinkørsel	40	40	0
Dagrenovation*	52	52	0
Døde dyr*	50	17	0
Andet*	25	25	0
Antal transporter i alt	444	535	+91

*på offentlig vej.

Vurdering af transporter

Halm- og gødningstransporter vil blive forøget markant. Dette skyldes primært, at det har været nødvendigt at indgå forpagtningsaftaler og gylleaftaler, der ikke ligger i tilknytning til husdyrbruget, hvorimod husdyrbrugets egne jorde ligger i tilknytning til husdyrbrugets anlæg. Idet transporterne normalt ligger i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes det, at støjen ikke vil være væsentligt belastende for omgivelserne.

Udvidelsen i DE er på cirka 35 %. Det samlede antal transporter øges ikke tilsvarende, og antallet af transporter vurderes ikke at ligge over, hvad man kan forvente.

Holstebro Kommune vurderer, at transportbelastningen som følge af udvidelse af husdyrbruget ikke forøges væsentligt. Hovedparten af den øgede transportbelastning til og fra husdyrbruget sker som følge af flere halmtransporter, transporter med dybstrøelse og til og fra kørsel af dyr fra husdyrbrugets anlæg. Herudover skal det påpeges, at det ved regulering af husdyrbrug er praksis, at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støjen herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Rengøring af offentlig vej

Herudover skal det bemærkes, at der ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel skal opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørselens op-

hør, jævnfør færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT i forbindelse med transport er bl.a.:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til kravet om BAT, og at transporterne kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende.

Støj

Ventilationsanlæg

Der er mekanisk ventilation i den gl. slagtesvinestald (ST-204804). Der er tale om en støjsvag vertikal ventilator. Øvrige stalde er indrettet med naturlig ventilation. Det vurderes, at der er tale om et minimalt støjbidrag fra ventilation.

Kornvalse

Kornvalsen er placeret i kornlageret nord for staldbyggeriet. Afstanden herfra til nærmeste nabo er ca. 148 m. Valsen er i drift fra ca. kl. 07-16 på hverdage. Mellem naboen og kornlageret er der 2 bevoksninger med en vej i mellem. Det vurderes, at driften af kornvalsen kan fortsætte i kornlageret, da det ikke tidligere har givet anledning til klager.

Kompressor

Der er kompressoranlæg i kornlageret. Kompressoren vil være i brug i den alm. arbejdstid (7-16) og også lejlighedsvis aften og nat i høstperioden. Brugen af kompressor i kornlageret som beskrevet vurderes ikke at medføre ikke-uvæsentlige gener for de omkringboende, såfremt kompressoren ikke bruges udover det beskrevne.

Foderlevering

Der vil forekomme støj fra ejendommen i forbindelse med foderlevering. Der flyttes eget valset korn fra kornlageret til foderladen, hvor der sker opblanding med indkøbt Indkøbt kraftfoder leveres i fodersiloer i foderladen.

Samlet vurdering af støj

Kornvalse, transport, fodring og støj fra dyrene og ventilationsanlæg er sædvanligvis de væsentligste støjklager fra husdyrbrug.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at støj fra husdyrbruget ikke vil medføre ikke-uvæsentlige gener for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen. Til gengæld stilles der vilkår om, at drifttiden for de forskellige støjklager kan reguleres.

Der fastsættes vilkår om, at såfremt der opstår gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålin-

ger/ beregninger efter nærmere definerede anvisninger. Der meddeles vilkår iht. Miljøstyrelsens vejledende støjkraav.

Ud fra ovenstående vurderes det, at BAT i forbindelse med støj er overholdt. Såfremt der ændres ved eksisterende stalde eller anlæg, der kan medføre ændring i støjniveauet for de omkringboende, skal projektet vurderes iht. principperne for BAT.

Støv

Der kan især i tørre perioder forekomme støv fra ejendommen ved færdsel med køretøjer. Der henvises til god landmandspraksis, dvs., at for at begrænse støvgener skal al transport til og fra bedriften foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Stalde og foderlade

Der forventes ikke støvgener fra staldene for de omkringboende. Der er naturlig ventilation i de fleste staldafsnit, som ikke forventes at medføre støvgener. Udvidelsen vil give øget støj fra øget anvendelse af kornvalser, men da denne er placeret indendørs i kornlageret skønnes forøgelsen ikke at give gener for naboerne. Der vil også kunne forekomme mere støv på grund af anvendelse halm til udstrøning i staldene, også dette foregår indendørs og forventes ikke at give støvgener for omkringboende. Fodersiloerne har samme placering indendørs og de øgede leverancer forventes ikke at give gener, da der er cykloner på indblæsningsrørene. Fra og tilkørselsveje er asfalterede, som ikke er støvafgivende.

Generelt forventes der ikke støvgener på eller omkring ejendommen, såfremt de stillede vilkår overholdes.

Lys

Der findes 4 spotlys på ST-20480, på nordsiden ud mod indkørslen, på ST-204804, på østsiden ud mod gårdspladsen findes 3 spotlys. På stuehus findes 2 spotlys og mellem garage og carport findes 1 spotlys mod indkørslen. Anden udendørs lys, der er lysarmatur på ST-204803 og ST-204801, den vestlige gavl. Der er ikke planlagt vågelys i staldene, som vil være oplyst indendørs i vinterhalvåret indenfor arbejdstid.

Sensorstyret udebelysning kan medvirke til at reducere energiforbruget på husdyrbruget, og der stilles derfor vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med energigennemgangen skal undersøge muligheden for etablering af bevægelsessensorstyring af udebelysningen.

I henhold til BREF-notatet er det BAT for svinestalde at reducere energiforbruget gennem anvendelse af lavenergibelysning. Holstebro Kommune vurderer derfor, at dette også gælder for kvæg og at husdyrbruget lever op til BAT.

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, da der er bevoksninger af træer, samt bygninger der skærmer for lyset.

Restvand og spildevand

Restvand samt husholdningsspildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i Skema 12:

Skema 12. Håndtering af restvand og spildevand.

Restvandstype	Håndtering
Tag- og overfladevand	Ledes til grøft og mergelgrav. Fra den nye stald skal tagvand ledes til faskine
Restvand fra vaskeplads	Ledes til gyllebeholder via fortank
Restvand fra vask af stalde	Ledes til fortank og videre til gyllebeholder

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan kan ejendommen evt. blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Det er oplyst, at vaskevand fra produktionen udgør 100 m³ og afløb fra befæstede arealer udgør 206 m³, som er inkluderet i beregningen af opbevaringskapaciteten for husdyrgødning. Fra vask af stalde og befæstede arealer ledes spildevand via fortank til gyllebeholder.

Overfladevand i øvrigt

Overfladevand fra udenomsarealer ledes primært til overfladisk nedsivning og til mergelgrav og i mindre omfang til dræn.

Der vil på udenomsarealerne være risiko for forurening af omgivelserne, hvis areaerne ikke holdes fri for gødnings- og foderspild. Der stilles derfor i miljøgodkendelsen vilkår til renholdelse af udenomsarealerne.

Idet tagvand og overfladevand fra de nye bygninger skal ledes til nedsivning via faskine, skal der i forbindelse med byggeansøgningen indsendes ansøgning om tilladelse til dette.

Skadedyr

Rotter

Det er i ansøgningen oplyst, at rottebekæmpelse varetages af autoriseret bekæmpelses firma.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser er forpligtiget til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes leveduligheder på ejendommen begrænses mest muligt. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for f.eks. rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakete etc., bevoksninger, evt. ru mure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

Fluer

Fluerne bekæmpes med et påsmøringsmiddel, ligeledes varetages retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium og den udvidede kalveproduktion forventes ikke at give øgede gener for omgivelserne.

Der skal på husdyrbruget foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omkringboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Mulige uheld anses at være spild af olie-/ kemikalieprodukter samt gyllespild og – uheld osv.

Overpumpning af gylle

Overpumpning sker vha. traktorpumpe under konstant tilsyn. Der vil i miljøgodkendelsen ikke blive stillet vilkår til anvendelse af dødemandsknapper, timere og lign. i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning, jævnfør afsnit under påfyldning af gyllevogne.

For at minimere risikoen for uheld med gylle er det nødvendigt, at der altid er personale i stalden, når der pumpes gylle.

Gylleuheld

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Såfremt en gyllebeholder eller pumpeledning springer læk eller en pumpe starter utilsigtet vil gyllen pga. terrænets fald, løbe mod nærliggende sø, jævnfør bilag 12.

Råsted Lille Å er beliggende ca. 800 meter syd for gyllebeholderne. Terrænets fald mellem gyllebeholderne og Råsted Lille Å er 1,39 grader, jævnfør bilag 12. Den primære terrænændring sker dog tæt på vandløbet. Der er derfor et stort fladt areal på min. 300 meter nordøst for Råsted Lille Å, hvor koteændringen er under 1. Arealet er ikke drænet på strækningen mod vandløbet.

Afstanden fra gyllebeholderne til nærmest liggende sø er under 100 m. Gyllebeholderne er derfor omfattet af krav om gyllealarm og 5 års beholderkontrol. Hældningen fra gyllebeholderne til søens kant er 1,98 grader og der er derfor ikke krav om etablering af beholderbarriere.

Ansøger har oplyst, at gyllebeholderne er lejet ud til en anden husdyrholder, og at egenproduktionen af gylle er begrænset. Holstebro Kommune forventer derfor at der på ejendommen er aftalt forholdsregler omkring håndtering af gylleudslip.

Bekæmpelsesmidler

Hvis bekæmpelsesmidler ved et uheld blandes eller klumper sammen i sprøjtebeholderen, således at de ikke kan anvendes i en afgrøde, skal den ubrugelige sprøjtevæ-

ske bortskaffes som affald. Det samme gælder for større spild, som opsamles i forbindelse med uheld. Godkendelsesmyndigheden skal underrettes herom ved uheld. I akutte situationer skal beredskabet underrettes via 112. Godkendelsesmyndigheden skal klassificere affaldet som enten farligt affald eller ikke-farligt affald, og affaldet skal bortskaffes efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen, herunder Holstebro Kommunes affaldsregulativ.

Beredskabsplan

Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden samt ansatte, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. gylleudslip, brand o.l.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Beredskabsplanen skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip fra ejendommen, herunder placering af drænbrønde.

BAT er bl.a.:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan, der skal benyttes i tilfælde af uheld eller lignende på husdyrbruget.
- at alle, der arbejder på husdyrbruget, er bekendt med beredskabsplanens indhold og ved hvor den kan findes.
- at beredskabsplanen hænges op synligt flere steder på husdyrbruget.
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til husdyrbrugets drift.

Renere teknologi og ressourcestyring

Miljø- og ressourcestyring bygger på et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi, herunder besparelser på vand og el:

Energi

- Anvendelse af lavenergilysstofrør i nye stalde.
- Løbende udskiftning af eks. lysstofrør i eks. stalde til lavenergilysstofrør.
- Ventilationssystemet rengøres jævnligt. Herved fjernes

Vand

snavs mv. der kan yde modstand og forøge energiforbruget.

- Varmegenvinding fra staldene.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- I hele stalden er der opsat vandkopper med en høj kant, således at spild minimeres.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Forbrug af vand, energi, foder, pesticider og handelsgødning registreres.
- Der føres journal over afsætning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplaner, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.
- Der er lavet udkast til beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.

Management

Ammoniak

- Der er dybstrøelse i alle staldafsnit, som er BAT for dyretypen.

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Forbruget af ressourcer på husdyrbruget består primært af vand, el og olie, jævnfør Skema 13:

Skema 13. Husdyrbrugets ressourceforbrug.

Type	Forbrug før udvidelse	Forventet forbrug efter udvidelsen	Ændring
EL forbrug [kWh]	99.200	99.200	0
Vand [m ³]	4.620	7.500	2.880
Olie [liter]	8.770	8.770	0

Det er oplyst, at forbrug af vand, energi og olie registreres i husdyrbrugets driftsregnskab. Desuden udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres. Der vil i overensstemmelse hermed blive stillet vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på at sikre, at der løbende er fokus på at reducere forbruget.

Ud fra energiguident er energiforbruget 686 kWh pr. malkeko. I nærværende ansøgning er anslået et energiforbrug på 58 kWh pr. slagtekalv. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets husdyrsammensætning modsvarer et standard husdyrbrug på 140 malkekøer. Det forventede energiforbrug er derfor omkring 96.000 kWh. Et anslået forbrug på 99.200 kWh vurderes derfor at være rimeligt.

For at sikre fokus på muligheder for energibesparelser, stilles der vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med projektering af det nye byggeri gennemgås af en energikonsulent med henblik på implementering af lønsomme ressourcebesparende teknologier. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en energigennemgang f.eks. skal tage udgangspunkt i Dansk Landbrugsrådgivnings energisparkatalog, og som mi-

nimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Gennemgangen skal herefter foretages hvert 5. år. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme teknologier som udgangspunkt skal indføres. En energifaglig person kan f.eks. være en konsulent fra et el-selskab eller. lign.

Management er bl.a., at der foreligger

- planer for relevant uddannelse og efteruddannelse af personale,
- regnskab med forbrug af vand, energi, dyrehold, affald, gødning og husdyrgødning,
- planer for håndtering af uheld, ulykker og utilsigtede emissioner,
- reparations- og vedligeholdelsesplaner for udstyr,
- plan for rengøring af område og planer for minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT bl.a. følgende:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent.
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås.
- at der anvendes energibesparende belysning.
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt.
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget, med de stillede vilkår, lever op til BAT på management. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

Markdriften er foretaget af interessentskabet I/S Olesen og Andersen v/Jørn Stjernholm Olesen og Birgit Stjernholm Andersen, der står for afhentning og udbringning af dybstrøelse.

Husdyrgødningen udbringes på udspretningsarealer, der er ejet eller forpagtet af husdyrbruget på Blæsbjergvej 5. Herudover afsættes der 223 DE i dybstrøelse til aftalearealer tilhørende Birgit Andersen (CVR: 27611249) i Holstebro Kommune. Husdyrgødningen er sammensat, jævnfør Skema 14.

Skema 14. Næringsstofsammensætning og husdyrgødningstyper til- og fraført husdyrbruget.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Produceret husdyrgødning I/S Olesen og Andersen v/Jørn Stjernholm Olesen og Birgit Stjernholm Andersen				
Blæsbjergvej 5, 7500	Dybstrøelse	30.647	5.115	320,81
Estrupvej 5, 7500	Dybstrøelse	18.630	2.157	181,16
I alt		49.277	7.272	501,97
Fraført fra husdyrbruget				
Til Birgit Andersen, Blæsbjergvej 5	Dybstrøelse	-21.303	-3.555	-223,00
I alt		-21.303	-3.555	-223,00
Tilført husdyrbrugets ejede og forpagtede arealer				
Ukendt afgiver	Kvæggylle	1.064	189	13,00
I alt		29.038	3.906	291,97

Sammensætningen af husdyrgødningen har betydning for den vurdering Holstebro Kommune foretager af miljøpåvirkningen ved udbringning af husdyrgødning. Der stilles derfor vilkår om, at sammensætning og maksimal mængde af husdyrgødning ikke må afvige fra det i Skema 14 angivne.

De ejede og forpagtede udspretningsarealer udgør 173,62 ha, hvoraf 38,73 ha er forpagtede. Derudover er der indgået gylleaftaler for 177,36 ha, som er omfattet af en selvstændig § 16 arealgodkendelse. Udspretningsarealerne er fordelt i henhold til Skema 15 og er beliggende i henhold til bilag 9-11.

Skema 15. Fordeling af udspretningsarealer i relation til ejerforhold, mark nr. og arealstørrelse.

Marknr.	Ha	Ejerforhold
Ejede arealer		
40-0	5,74	Blæsbjergvej 5, 7500 Holstebro
41-0	5,70	
42-0	3,19	
42-1	2,35	
43-0	1,06	
44-0	5,35	
45-0	4,90	
46-0	0,91	

Marknr.	Ha	Ejerforhold
47-0	4,34	
49-0	3,72	
24-0	8,03	
22-0	4,95	
21-0	3,42	
20-0	0,58	
19-0	15,10	
18-0	8,83	
14-2	2,99	
14-0	5,17	
13-0	3,64	
12-1	2,30	
12-0	3,23	
11-0	3,13	
10-0	0,95	
9-0	2,70	
8-1	1,28	
8-0	1,61	
7-0	3,50	
6-0	2,64	
5-1	0,49	
5-0	5,00	
4-0	3,64	
3-0	4,40	
2-0	4,28	
1-0	5,4	
I alt	134,89	ha ejede arealer
Forpagtede arealer		
60-0	4,69	Gert Larsen, Ormstrupvej 11, 7500 Holstebro
61-0	1,05	Gert Larsen, Ormstrupvej 11, 7500 Holstebro
62-0	2,21	Gert Larsen, Ormstrupvej 11, 7500 Holstebro
63-0	6,20	Marius Barslund, Ormstrupvej 16, 7500 Holstebro
63-1	0,70	Marius Barslund, Ormstrupvej 16, 7500 Holstebro
75-0	0,96	Poul Bank Petterson, Estrupvej 14, 7500 Holstebro
76-0	18,36	Chr. Stens Christensen, Borrisvej 2, 7500 Holstebro
77-0	4,56	Chr. Stens Christensen, Borrisvej 2, 7500 Holstebro
	38,73	Ha forpagtede arealer
I alt	173,62	ha forpagtede og ejede arealer
Gylleaftalearealer		
§ 16	177,36	Birgit Andersen, Blæsbjergvej 5, selvstændig § 16 arealgodkendelse
I alt	177,36	ha gylleaftaler

Forudsætninger for arealdriften

I henhold til husdyrlovens § 17, stk. 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 15 og 16 må der ikke ske ændringer i udbringningsarealet eller indgås aftaler om ud-

bringning af husdyrgødning på tredjemands arealer uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på marker eller lignende.

I miljøgodkendelsen indgår arealspecifikke vurderinger. Der vil derfor i miljøgodkendelsen blive stillet vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med indgåelse af gylleaftaler, der ikke er omfattet af selvstændig godkendelse, skal kunne dokumentere, at gyllen udsprede på de gylleaftalearealer, der fremgår af miljøgodkendelsen. Dette kan bl.a. sikres gennem privatretslige aftaler, der er indskrevet i overførselsaftalen. Dette betyder i praksis, at der ikke må udsprede gylle på de omhandlede arealer fra evt. dyrehold på den modtagende ejendom eller, kan indgås andre gylleaftaler på de anmeldte udspredearealer, såfremt harmonitrykket på de pågældende arealer er fuldt udnyttet.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse sædskifteplaner, gødningsplaner eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsen stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften, og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav). For kvæg må der udbringes 1,7 DE/ha pr. planperiode.

For at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens harmonibestemmelser (forholdet mellem størrelse af dyrehold og udbringningsareal) for husdyrgødningen, der udbringes på ejede og forpagtede arealer, skal der være et udbringningsareal på minimum 171,74 ha til rådighed. Der er 173,62 ha til rådighed, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt.

Gylleaftalearealerne på Blæsbjergvej 5 har et harmonitryk på 1,26 DE/ha, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt.

BAT i forhold til udbringningsarealer er bl.a. at den producerede husdyrgødning afstemmes med udspredearealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af kunstgødning.

Udskiftning af udbringningsarealer

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune.

Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer, eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udbringning af husdyrgødning, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Holstebro Kommune skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Holstebro Kommune har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Sædskifte

Referencesædskiftet for kvægbruget er sat til K2. Kvægbruget har valgt, at drive husdyrbrugets ejede og forpagtede udspretningsarealer i henhold til S4-sædskifte. Da det valgte sædskifte afviger fra referencesædskiftet, stilles der i miljøgodkendelsen vilkår om, at der ikke må anvendes et sædskifte, der har et højere udvaskningsindeks end det for sædskifte S4 angivne, jævnfør miljøministeriets sædskifte notat af 8. februar 2012. Kriterierne for sædskiftet fremgår af bilag 18.

Udbringning af husdyrgødning

Beskrivelse i ansøgningen

Det er i ansøgningen oplyst, at husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler og i videst mulig omfang foregår efter godt landmandsskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Hovedparten af dybstrøelsen vil blive udbragt direkte fra stald og nedpløjet straks. Ved direkte udspretning udbringes dybstrøelse i august-september til vintersæden, og der udbringes igen dybstrøelse i marts-april til vårkorn.

Holstebro Kommunes vurdering

Transport af gylle/dybstrøelse

Gener fra transport er generelt vurderet i afsnittet om transport. Husdyrbrugets egne arealer til udbringning ligger dels tæt omkring ejendommen, og omkring dels omkring Estrupvej 5, 7500 Holstebro, som der er indgået I/S med omkring produktion af tyrekalve (100-220 kg) og om modtagelse af dybstrøelse og drift af arealerne. Det vurderes på den baggrund, at transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne ikke er forbundet med væsentlige gener. Transport af dybstrøelse til gylleaftale ved Birgit Andersen er omfattet af §16 til det pågældende areal.

Gener fra udbringning af dybstrøelse/gylle

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold, og evt. nedbør). Hvis gyllen nedfældes eller køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Udbringningsarealerne 1-0, 2-0, 3-0, 4-0, 18-0, 19-0, 22-0, 75-0 og 76-0 ligger mindre end 200 meter fra byzone, sommerhusområde eller område i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Arealerne er derfor omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28 om udbringning lørdage, søn- og helligdage:

§ 28. Husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse må ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

Holstebro Kommune vurderer generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning fra ejendommen, som begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode.

BAT

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af gældende love og bekendtgørelser, bl.a. husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. Følgende BAT tiltag er således lovpligtige:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage)
- tilladte udbringningsmetoder: nedbringning eller slangeudlægning (ikke tilladt at bruge bredspreader til gylle)
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha
- krav til efterafgrøder
- krav om mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen
- ikke tilladt at udbringe husdyrgødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord
- ikke tilladt at udbringe flydende husdyrgødning på skrånende arealer (> 6 grader) beliggende tættere end 20 meter fra overfladevande.
- der skal være en 2-10 meter ubehandlet bræmme langs højt målsatte og naturlige vandløb og søer.

Følgende BAT-forhold er ikke direkte reguleret i dansk lovgivning:

- at anvende BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udspredning og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber, at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning
- sprede gødning så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted
- anvendelse af godt landmandskab, såsom at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for, at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene
- behandling af husdyrgødning mhp. at minimere lugtemissioner, hvilket kan tillade mere fleksibilitet til identificering af passende arealer og vejrforhold i forbindelse med tilførsel på markerne.

På baggrund heraf stiller Holstebro Kommune vilkår om, at udbringning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, så vidt muligt på hverdage indenfor normal arbejdstid, og med nedbringning af gyllen i tæt bebyggede områder.

Holstebro Kommune vurderer på baggrund af ovenstående vurdering og de stillede vilkår, at husdyrbruget lever op til BAT mht. udbringning af husdyrgødning.

Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer

Grundvand

Udspretningsarealerne mark nr. 63-0 og 63-1 ligger indenfor område med særlige drikkevandsinteresser og indenfor indvindingsopland til Idom Vandværk. Alle udspretningsarealer ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsopland, indsatsområde for nitrat og 300 meters beskyttelseszone for vandværksboringer (hygiejnezone).

Udvaskningen fra mark nr. 63-0 og 63-1 er i ansøgningen angivet til 54 mg/ med en merbelastning på -5 mg/l. Der stilles ikke vilkår til drift af arealerne på baggrund af grundvand.

Bilag IV-arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a. at yngle- og rastområder ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne vurderes det at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget.

Arter på EF-habitatdirektivets bilag IV

Følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til ejendommen:

Småflagermus: På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.

Birkemus: Arten er ikke registreret i området.

Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.

Markfirben: Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.

Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse: Ingen af disse er registreret nær ejendommen eller dens udbringningsarealer.

Grøn kølleguldsmed: Forekommer udbredt i Storå, men vil ikke blive negativt påvirket af projektet.

Vandranke: Der er ingen forekomster nær ejendommen eller dens udbringningsarealer.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udspretningsarealer er Holstebro Kommune ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse.

Generelle betragtninger for Natura 2000-områder

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver: EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der af kommunalbestyrelsen, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen³, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jf. EF-domstolen⁴. Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen, skal der udarbejdes en konsekvensvurdering. Derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁵ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for, at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

---

³ Bek. nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁴ Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

⁵ Bek. nr. [1280 af 8. november 2013] om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau - næringsstoffer

Husdyrlovens beskyttelsesniveau hviler på en række forudsætninger. Holstebro Kommune skal i forbindelse med godkendelse af husdyrbrug vurdere, om forudsætningerne for lovens beskyttelsesniveau er opfyldt for det givne opland, hvori husdyrbrugets udbringningsarealer er lokaliseret.

Jævnfør appendiks 1 vurderer Holstebro Kommune, at forudsætningerne for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau (bilag 3) i oplandet til Nissum Fjord er opfyldt, da der ikke er konstateret en forøget udledning.

Produktionen af husdyr er faldende i oplandet til Nissum Fjord samt i deloplandene til Fjorden. Herudover er der ikke konstateret en forøget udledning af næringsstoffer fra andre kilder i oplandet.

Nitratudvaskning i det ansøgte projekt

173,62 ha af husdyrbrugets udbringningsarealer afvander til Felsted Kog i Nissum Fjord. Alle udbringningsarealerne i oplandet til Nissum Fjord ligger i et område med et nitratreduktionspotentiale på 76-100 %, og arealerne vurderes derfor som robuste, og har derfor nitratklasse 0, jævnfør Skema 16.

Skema 16. Oversigt over fordeling af arealer i relation til nitratklasser, harmonitryk og antal dyreenheder, der kan udbringes på arealerne uden anvendelse af nitratudvaskningsreducerende virkemidler.

	Udspretningsareal					Reduceret harmoni (reduktionsprocent)	Harmonitryk uden virkemidler (DE/ha)
	Areal [ha]	N0 [ha]	N1 [ha]	N2 [ha]	N3 [ha]		
I alt	173,62	173,62	0,00	0,00	0,00	100 %	1,68

N-udvaskningen til rodzonen beregnet vha. Farm N i det fremsendte projekt overstiger ikke N-udvaskningen ved udbringning af husdyrgødning i henhold til det reducerede harmonitryk jævnfør Skema 17. Der stilles i miljøgodkendelsen vilkår om en øget andel af efterafgrøder og sædskifte, jævnfør tidligere afsnit herom.

Skema 17. Beregning af N-udvaskning til rodzonen vha. Farm N ved udbringning af reduceret harmonitryk svarende til 1,68 DE/ha og S4 sædskifte.

Scenarier	Planteavl	Harmonitryk	Ansøgt drift
Harmonitryk og anvendte virkemidler	Handelsgødning S1/S3-sædskifte	1,68 DE/ha S4-sædskifte	1,68 DE/ha S4-sædskifte m. 10 pct. ekstra efterafgrøder
N-udvaskning fra rodzonen	80,9 kg N/ha	95,6 kg N/ha	95,5 kg N/ha

Holstebro Kommune vurderer derfor, at det ansøgte projekt overholder husdyrlovens generelle og udvidede beskyttelsesniveau, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4.

Holstebro Kommune vurderer, at efterafgrøder og harmoniforhold er anvendt som virkemidler til reduktion af N-udvaskningen, hvorfor der i miljøgodkendelsen stilles vilkår om, at der skal etableres 10 % efterafgrøder ud over NaturErhvervs generelle krav, samt at husdyrbrugets harmoniforhold maksimalt må være 1,68 DE/ha.

Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000 område

I henhold til miljøstyrelsens vejledning er det en forudsætning, at

Pkt. 2A) nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 % eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog

Pkt. 2B) må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 % eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

AD pkt. 2

Det vurderes, som tidligere beskrevet, at Nissum Fjord er et lukket vandområde, hvorfor det er Holstebro Kommunes vurdering, at den husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke må udgøre mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning, jævnfør pkt. 2B i det respektive opland.

Skema 18. Beregning af det relative husdyrgødningsbetingede nitratbidrag til Natura 2000 vandområder.

Natura 2000 område	N65 - Nissum Fjord	N65 - Nissum Fjord
Delområde - kystopland	Nissum Fjord	Felsted Kog
Opland til Natura 2000 området	167.876 ha	120.259 ha
GLR areal i oplandet til Natura 2000 området (gnst 2007-2009)*	100.246 ha	73.913 ha
Reduktionspotentiale for oplandet	67%	75%
Gnst. udvaskning fra rodzonen i oplandet til Natura 2000 området*	75 kg N/ha/år	75 kg N/ha/år
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området	2.452 tons N/år	1.376 tons N/år
Udvaskning fra øvrige opland (standard betragtning på 10 kg pr. ha)	221 tons N/år	115 tons N/år
Udvaskning i alt fra opland ton N/år	2.672 tons N/år	1.491 tons N/år
Det ansøgte projekt		
Nitratklasse 0	173,62 ha	173,62 ha
Nitratklasse I	0,00 ha	0,00 ha
Nitratklasse II	0,00 ha	0,00 ha
Nitratklasse III	0,00 ha	0,00 ha
Samlet udbringningsareal	173,62 ha	173,62 ha
Nitratreduktionspotentiale i det ansøgte projekt	87,5%	87,5%
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen	14,6 kg N/ha/år	14,6 kg N/ha/år
Samlet husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000 området, ton N/år	0,317 ton N	0,317 ton N
Ansøgt husdyrgødningsbetinget nitratbidrag af samlede nitratbidrag til Natura 2000 området, pct.	0,012%	0,021%

Det ansøgte har jævnfør Skema 18 beregningsmæssigt en husdyrgødningsbetinget nitratbelastning svarende til 0,012 % og 0,021 % af den samlede N-udvaskning til hhv. Nissum Fjord og Felsted Kog.

Samlet vurdering af nitratudvaskningen

Holstebro Kommune vurderer, at forudsætningerne for husdyrlovens beskyttelsesniveau er opfyldt, jævnfør ad pkt. 1A-C i appendiks 1. Herudover er den samlede husdyrgødningsbetingede N-påvirkning af Natura 2000-området mindre end 1 pct. i det ansøgte projekt. Holstebro Kommune vurderer derfor, at projektet både selvstændigt og i sammenhæng med andre planer og projekter ikke vil påvirke Natura 2000-området væsentligt negativt.

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen af påvirkning af Natura 2000-områderne i henhold til Miljøstyrelsens vejledning. Miljøstyrelsens vejledning er tiltrådt af Natur- og Miljøklagenævnet i NMK-133-00068, hvor nævnet den 24. november 2011 afgjorde, at vurdering og regulering af kvælstofudvaskningen skal ske på grundlag af forskellen mellem udvaskningen i ansøgt drift og udvaskningen i en drift uden brug af husdyrgødning – den såkaldte "planteavlsmode".

Fosforudvaskningsrisiko i det ansøgte projekt

Udbringning af husdyrgødning kan medføre et fosfortab til vandmiljøet, men der findes på nuværende tidspunkt ikke en beregningsmetode til vurdering af udvaskningen. Vurderingen af risikoen for fosfortab fra et ansøgt projekt baseres derfor på en generel risikovurdering.

Tilføres der mere fosfor end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til vandmiljøet, hvis der ikke er transportveje i form af f.eks. dræn, nærhed til overfladevande og lign. Risikoen for og omfanget af tab af fosfor til vandmiljøet vil være afhængig af fosforpuljen i jorden og jordtypen.

Risikoarealer i relation til terrænforhold

Udbringningsarealerne er beliggende på relativt fladt terræn, og der er på husdyrbrugens udbringningsarealer i Holstebro Kommune ikke konstateret områder med hældninger over 6 grader i umiddelbar nærhed af vandløb eller grøfter. Udbringningsarealerne vurderes derfor ikke at være særlige risikoarealer mht. overfladeafstrømning.

Der er foretaget en vurdering af alle udspretningsarealer i relation til risikoen for overfladeafstrømning og brinkerosion ved grøfter, vandløb og søer. Såfremt terrænhældninger ned mod overfladevande er skrånende (> 6 grader) eller stærkt skrånende (> 12 grader), er der stor risiko for overfladisk næringsstofafstrømning, og arealerne er typisk ikke egnede til udbringning af husdyrgødning med mindre dyrkningsforanstaltninger til afhjælpning heraf iværksættes.

Markerne 13-0 og 14-0 grænser op til en skrænt mod Storå. Mellem markerne og vandløbet er registreret en § 3 eng og en § 3 sø. Den korteste afstand fra markkanten til vandløbet er ca. 17 m, hvor skrænten har en hældning på ca. 12 grader. Der stilles derfor vilkår om, at kørselsretningen i den nordlige ende af markerne 13-0 og 14-0 og den vestlige side af mark 76-0 og 77-0 skal være parallel med vandløbets retning min. 10 m fra markkanten.

Det er i husdyrgødningsbekendtgørelsen fastlagt, at udbringning af gødning mm. ikke må foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne.

Herudover stilles der vilkår om, at der ikke må etableres nye afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lign. Holstebro Kommune har vurderet, at der ikke herforuden er behov for at stille skærpende vilkår til sikring mod overfladeafstrømning til vandmiljø.

Jordbundstyper og detailafvandingsforhold

De ejede og forpagtede udbringningsarealer består af grov sandet jord (100 %), jævnfør Skema 19.

Skema 19. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandingsforhold, lavbundsforhold og fosforklasse.

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbundsareal	Opland	P _{tal} / Fe/P	P-klasse	P-klasse areal (ha)
40-0	5,74	Ja*	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
41-0	5,70	Ja	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
42-0	3,19	Ja	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
42-1	2,35	Ja	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
43-0	1,06	Ja*	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
44-0	5,35	Ja	JB1*	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
45-0	4,90	Ja*	JB1*	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
46-0	0,91	Ja*	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
47-0	4,34	Ja*	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
49-0	3,72	Ja*	JB1	Ja	Nissum Fjord	-	2	0,28
60-0	4,69	Ja*	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
61-0	1,05	Ja*	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
62-0	2,21	Ja	JB1*	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
63-0	6,20	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
63-1	0,70	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
75-0	0,96	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
76-0	18,36	Ja	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
77-0	4,56	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
24-0	8,03	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
22-0	4,95	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
21-0	3,42	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
20-0	0,58	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
19-0	15,10	Nej	JB1*	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbundsareal	Opland	P _{tal} / Fe/P	P-klasse	P-klasse areal (ha)
18-0	8,83	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
14-2	2,99	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
14-0	5,17	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
13-0	3,64	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
12-1	2,30	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
12-0	3,23	Nej	JB1	Ja	Nissum Fjord	-	2	3,23
11-0	3,13	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
10-0	0,95	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
9-0	2,70	Nej	JB1	Ja*	Nissum Fjord	-	2	0,3
8-1	1,28	Ja*	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
8-0	1,61	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
7-0	3,50	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
6-0	2,64	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
5-1	0,49	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
5-0	5,00	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
4-0	3,64	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
3-0	4,40	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
2-0	4,58	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00
1-0	5,49	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	-	0	0,00

* Angiver arealer hvor Holstebro Kommunes vurdering afviger fra det i ansøgningen oplyste. Holstebro Kommunes vurdering er baseret på drænkort, grøfte-kortlægning, pumpelagsområder, historiske kort og Ortho kort.

Fosforklasser og fosforoverskud

Nissum Fjord er i henhold til statens kortværk udpeget som et område, der er overbelastet med fosfor. 3,81 ha af arealerne ligger på lavbundsjord med og uden okkerklasse, hvorfor området vurderes, at være omfattet af fosforklasse II.

På bedriftsniveau er der ansøgt om udspredding af en fosformængde på 3.906 kg P, hvilket er mindre end det maksimalt tilladte i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau, jævnfør godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Udbringning af 3.906 kg P

betyder, at der på arealerne på bedriftsniveau udbringes fosfor svarende til et areal-specifikt overskud på 3,1 kg P/ha, jævnfør Skema 20.

Skema 20. Oversigt over fosfortilførsel og fraførsel i ansøgt drift, samt beregning af fosforoverskud for det ansøgte projekt.

Er fosforoverskud på bedriftsniveau overholdt i forhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau	Ja
Fosfor tilførsel i ansøgt drift	3.906 kg P/år
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	22,5 kg P/ha/år
P-raførsel med sædskifte (arealvægtet gennemsnit)	19,4 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	3,1 kg P/ha/år

Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000 område

Tabsniveauet for fosfor ligger normalt på 0,2-0,5 kg P/ha med et gennemsnit på ca. 0,2 kg P/ha. Det maksimale tab for et sammenhængende landbrugsareal vurderes, at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt. Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha. I landbrugsjorden er ophobet i gennemsnit 2.000 kg P/ha i pløjelaget. Et overskud på 3,1 kg P/ha i retsbeskyttelsesperioden på 8 år vil altså forøge jordens indhold af fosfor med ca. 1,2 %. Husdyrbrugets andel af påvirkningen på Natura 2000-området er vurderet til henholdsvis 0,008 % og 0,011 % til hele Nissum Fjord og Felsted Kog, jævnfør Skema 21.

Skema 21. Vurdering af den øgede påvirkning af Natura 2000 område ud fra et worst case scenarie baseret på miljøstyrelsens fosforvejledning til husdyrloven.

Natura 2000 område	N65 - Nissum Fjord	N65 - Nissum Fjord
Delområde - kystopland	Hele fjorden	Felsted Kog
Opland til Natura 2000 området	167.876 ha	120.259 ha
GLR areal i oplandet til Natura 2000 området (gnst 2007-2009)*	100.246 ha	73.913 ha
Fosfor tab fra landbrugsareal (0,2 kg P/ha)	20.049 kg P	14.783 kg P
Fosfor tab udyrket areal (0,08 kg P/ha)	5.410 kg P	3.708 kg P
Øvrige kilder bebyggelse mm.	0 kg P	0 kg P
Fosfor tab opland total	25.460 kg P	18.490 kg P
Husdyrbrugets arealer		
Ansøgt areal	173,62 ha	173,62 ha
Fosforoverskud i det ansøgte projekt	3 kg P/ha	3 kg P/ha
% forøgelse i jordpuljen i retsbeskyttelsesperioden	1%	1%
Worst case udvaskning (1 kg P/ha)	1,00 kg P/ha	1,00 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget i retsbeskyttelsesperioden	2 kg P	2,1 kg P
Husdyrbrugets del af påvirkningen	0,008%	0,011%

Samlet vurdering af fosforudvaskningen

Holstebro Kommune har foretaget en individuel vurdering af tabsrisikoen for husdyrbrugets udbringningsarealer. Der er på baggrund af vurderingen stillet vilkår til sikring af vandmiljøet. Under nitratafsnittet er det vurderet, at forudsætningerne i pkt. 1A er opfyldt, jævnfør appendiks 1. I vurderingen er øvrige kilder sat til 0 kg P for at opnå et reelt worst case scenarie.

For nitrat vurderes det, at en påvirkning på under 1 % af den samlede påvirkning ikke vil kunne påvirke et Natura 2000 område i et sådant omfang, at det vil kunne måles i recipienten med de nuværende biologiske målemetoder. Antages det samme at være gældende for fosforpåvirkning, vil det ansøgte projekt ikke påvirke Natura 2000-området Nissum Fjord, herunder Felsted Kog væsentligt negativt, da husdyrbrugets individuelle påvirkning i retsbeskyttelsesperioden af området er under 1 %.

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Bilag

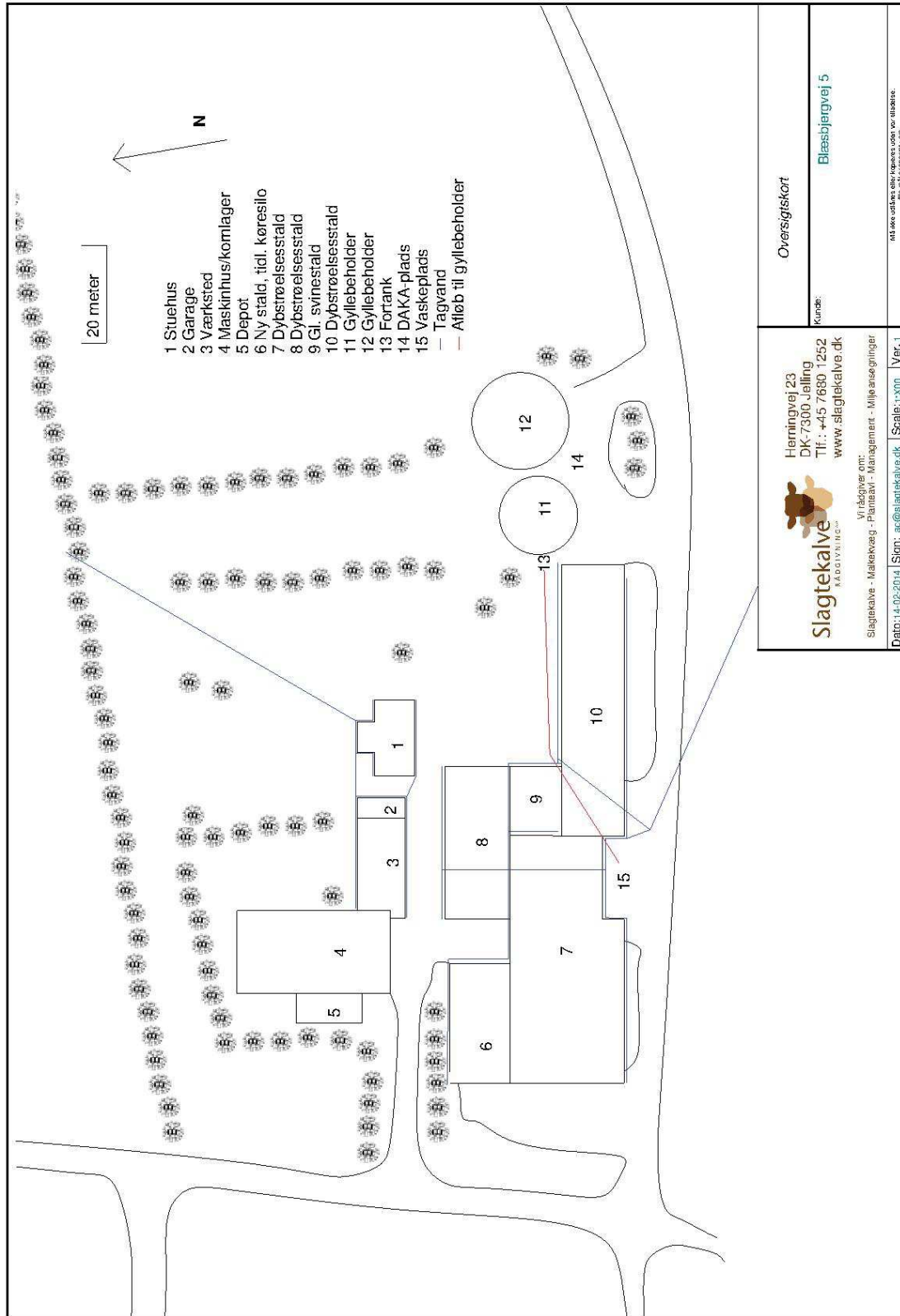
Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

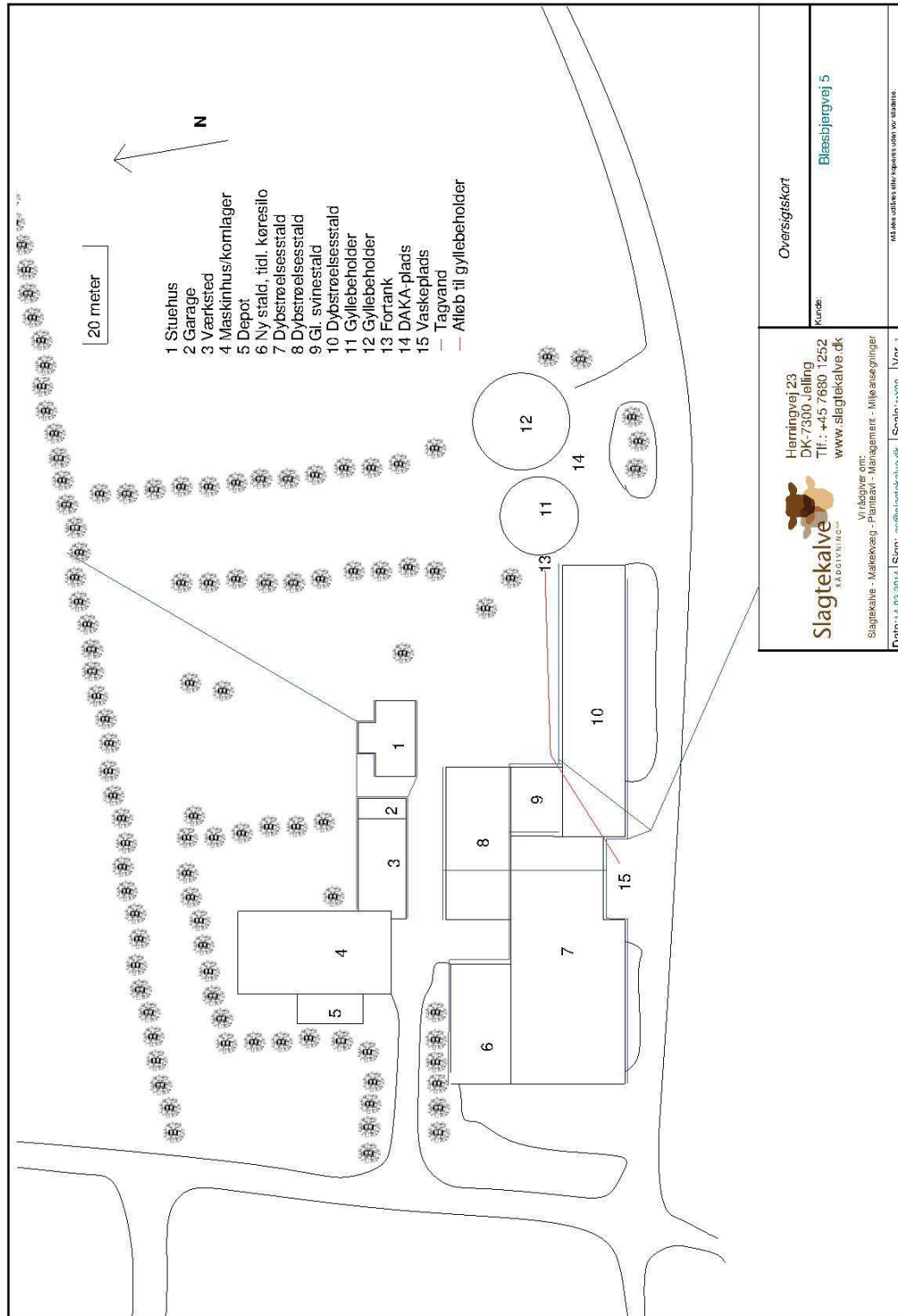

Bilag 2 – Situationsplan

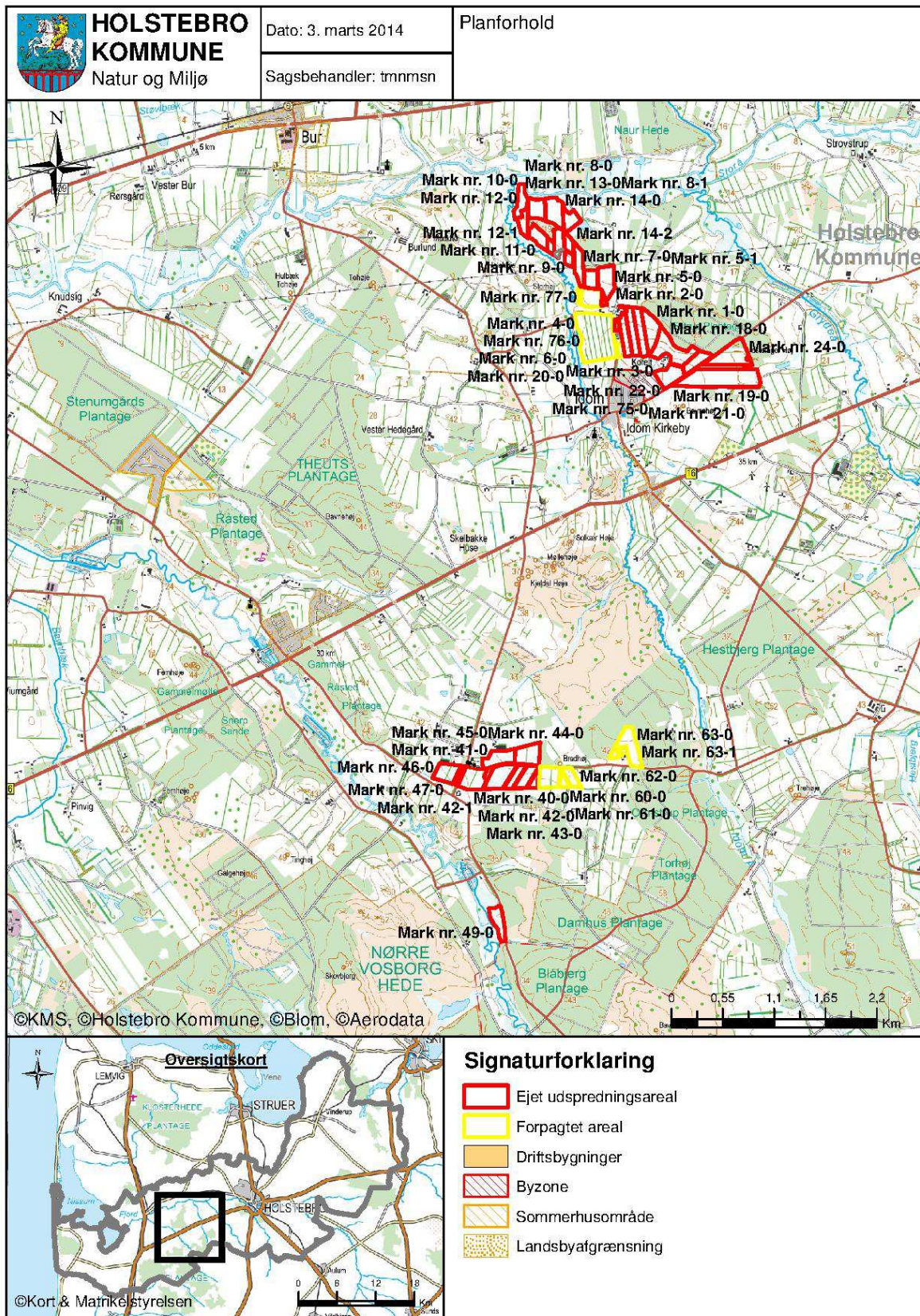
Bilag 3 – Husdyrbrugets indretning

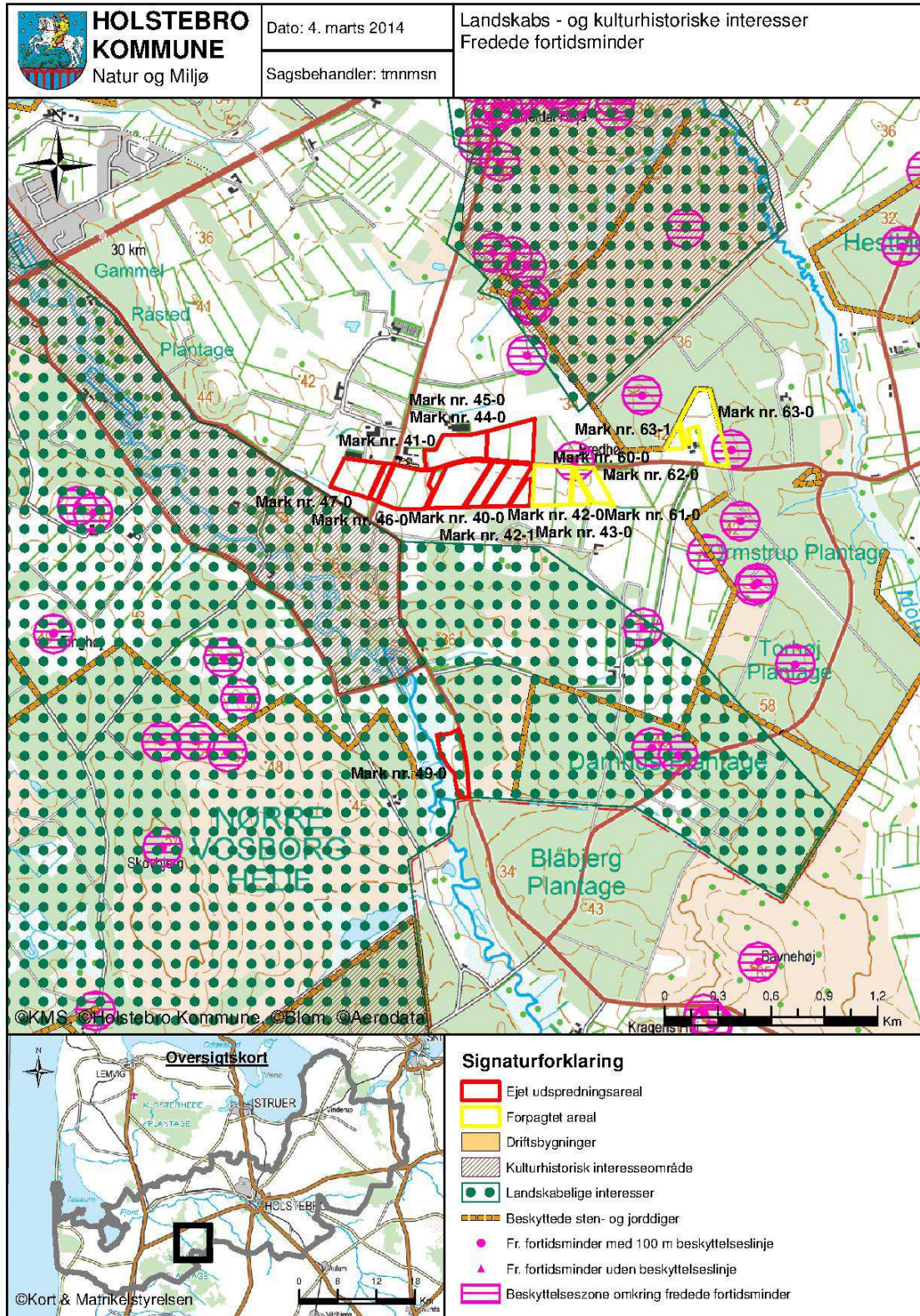
Bilag 4 – Omkringboende og planmæssige forhold

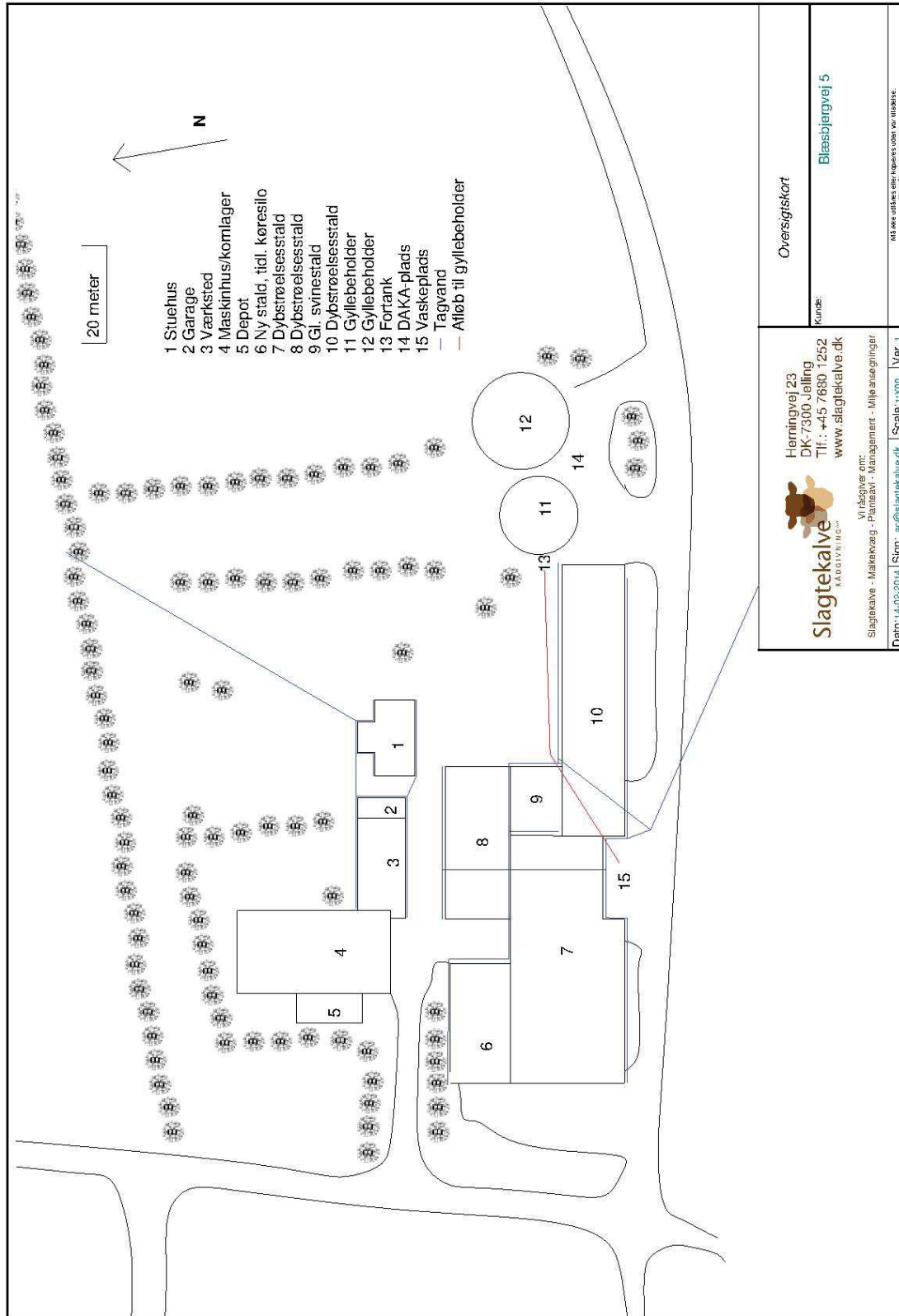

Bilag 5 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser omkring anlæg

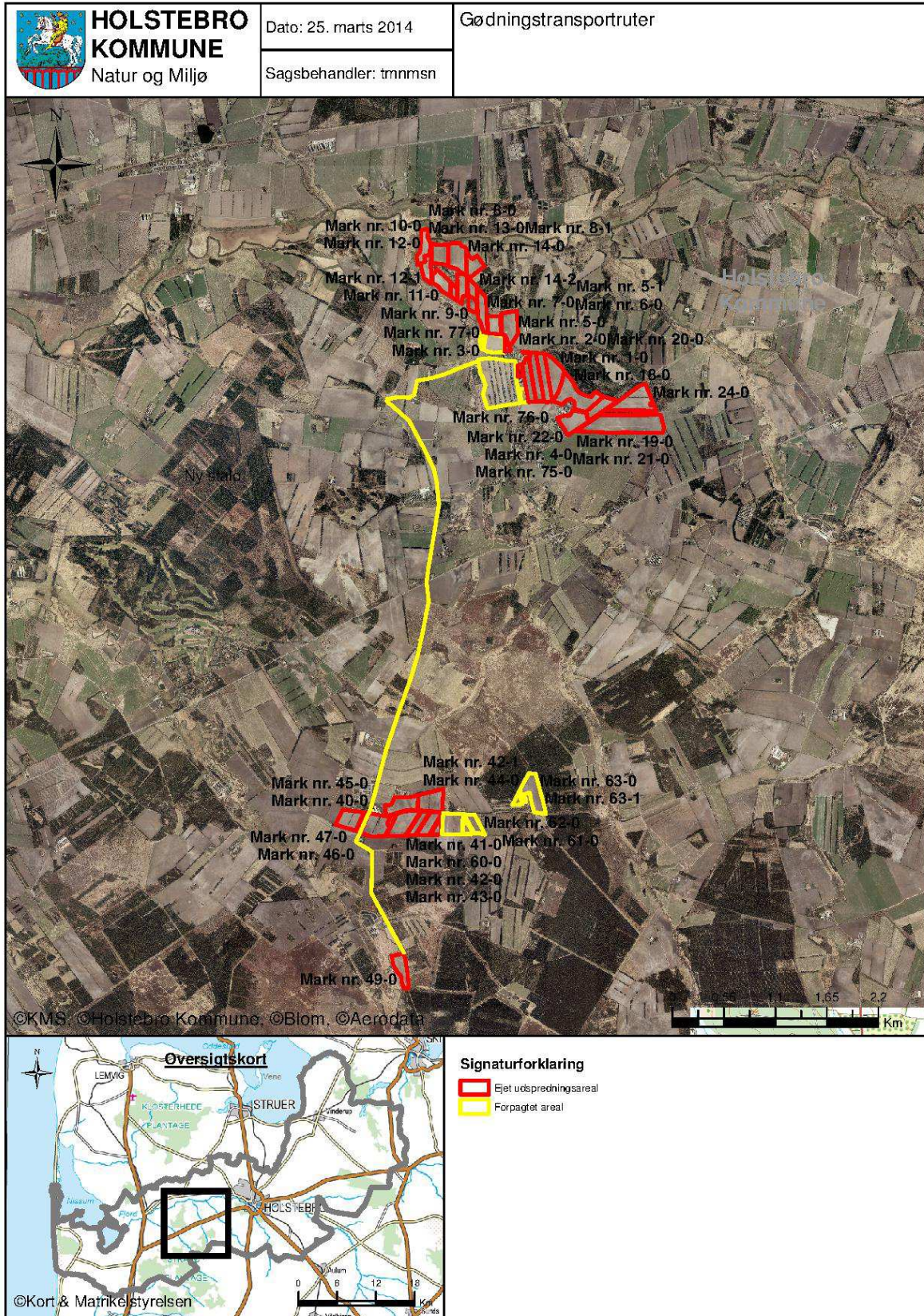
Bilag 6 – Husdyrbrugets afløbsforhold

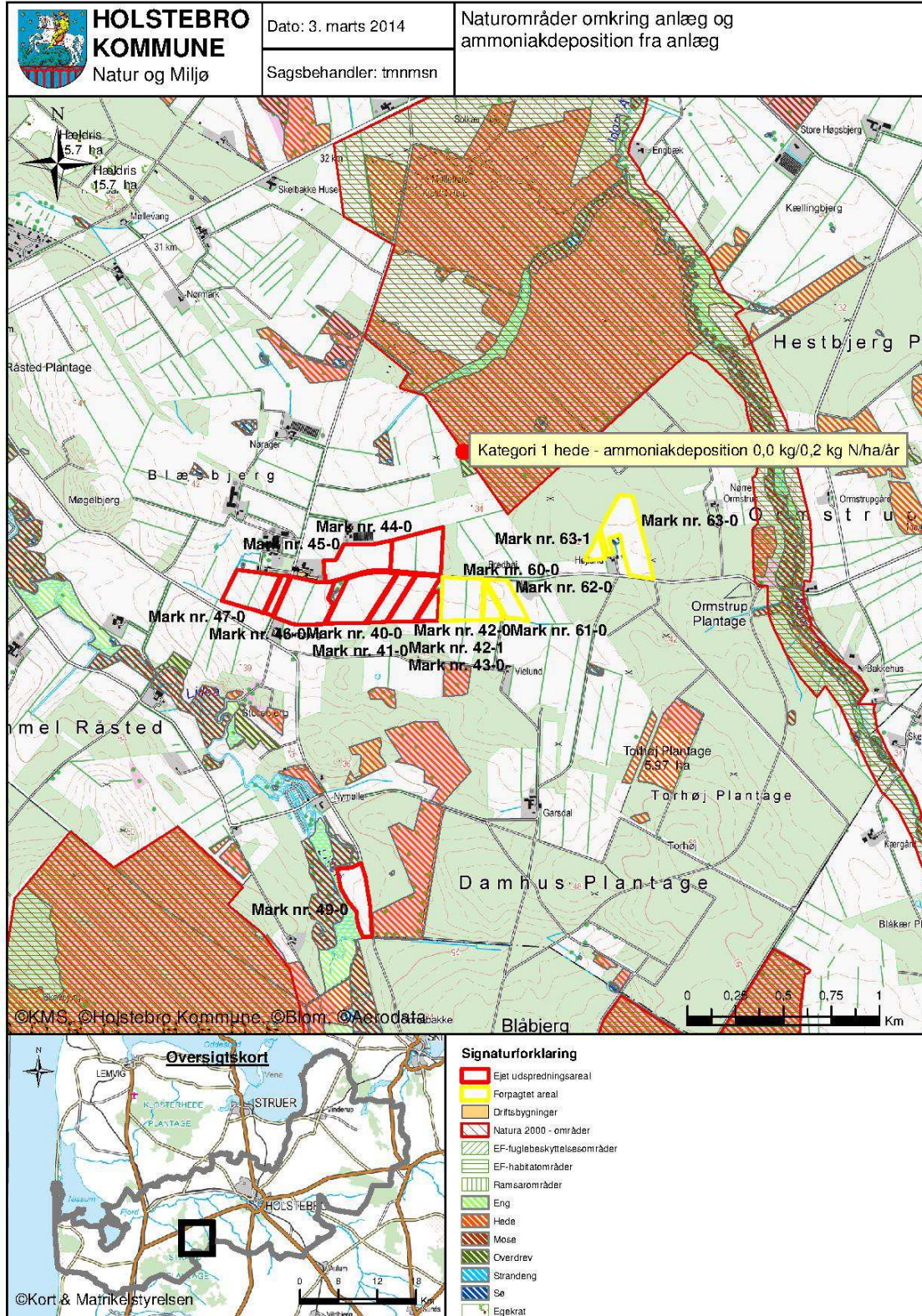
Bilag 7 – Gylletransportruter

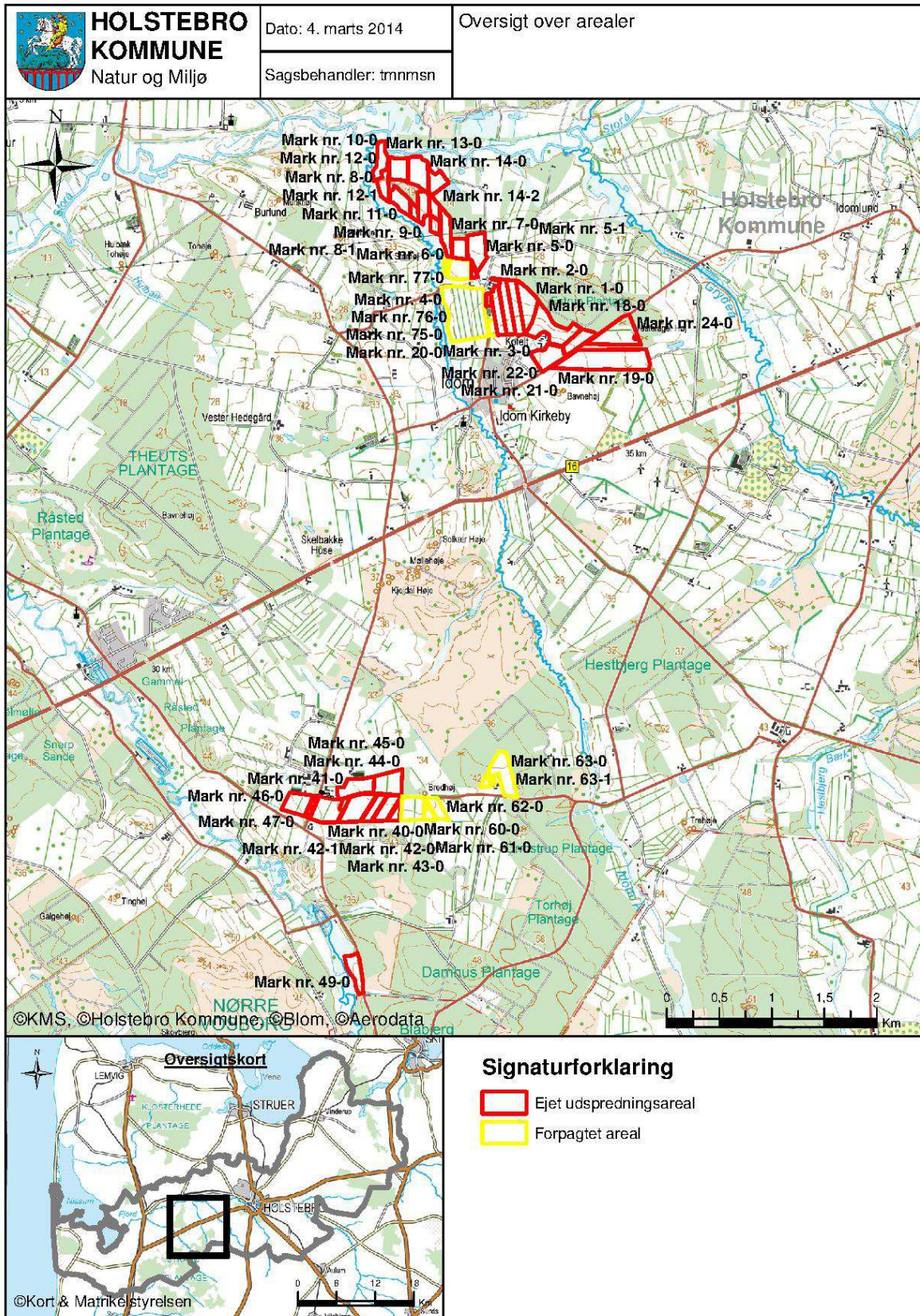
Bilag 8 – Naturområder omkring anlæg og ammoniakdeposition fra anlæg

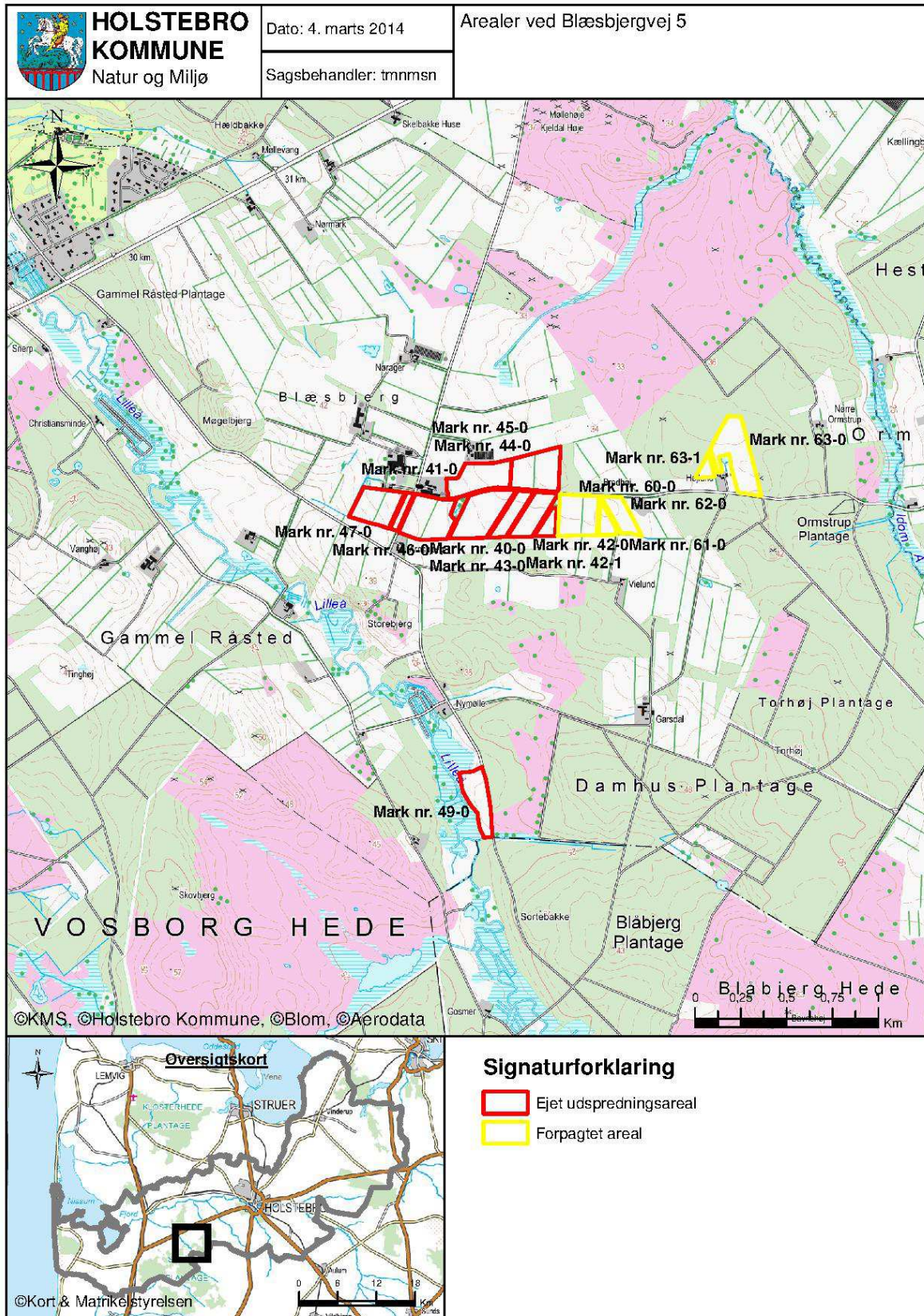
Bilag 9 – Oversigtskort over udspretningsarealerne

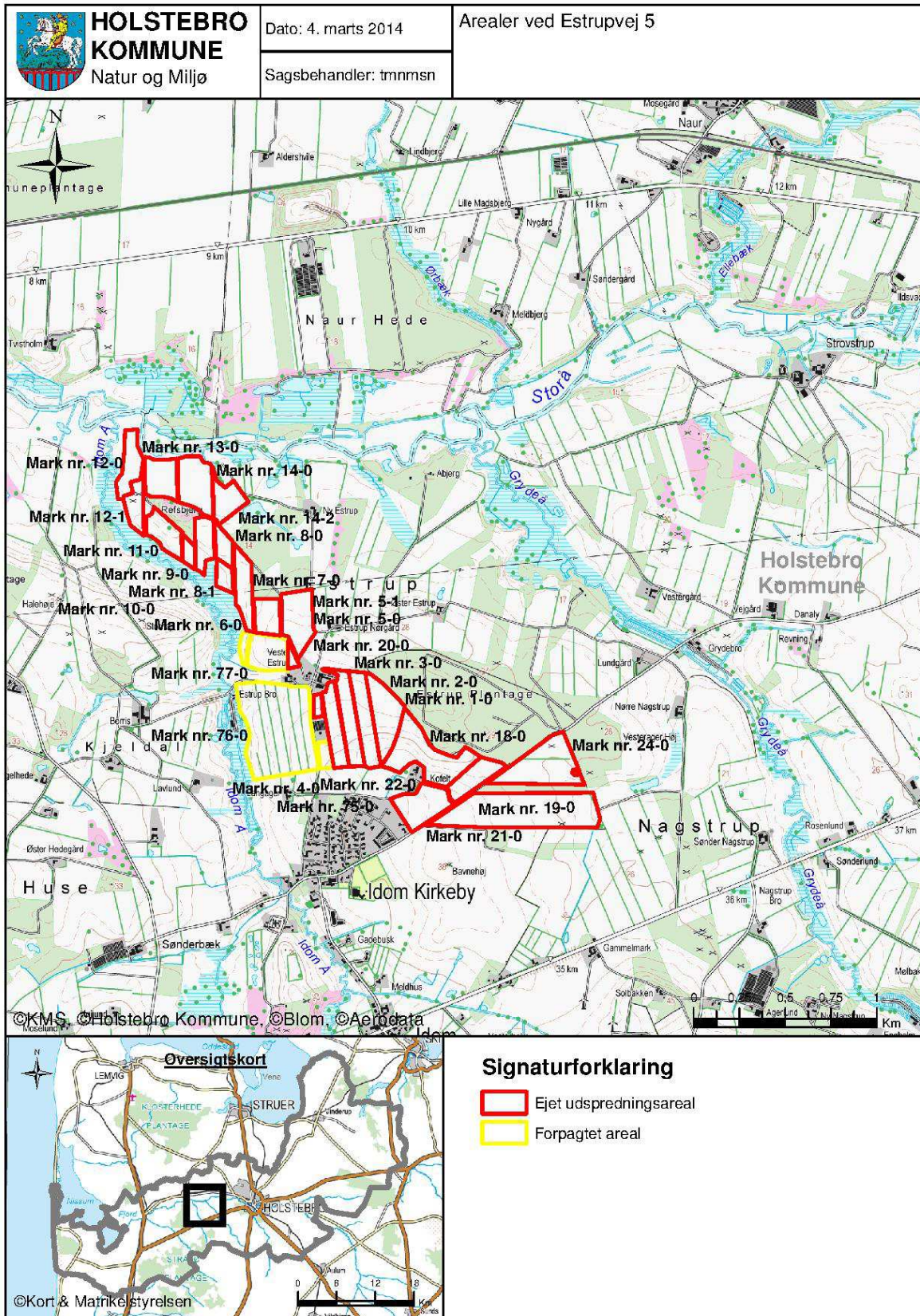
Bilag 10 – Arealer del 1/2

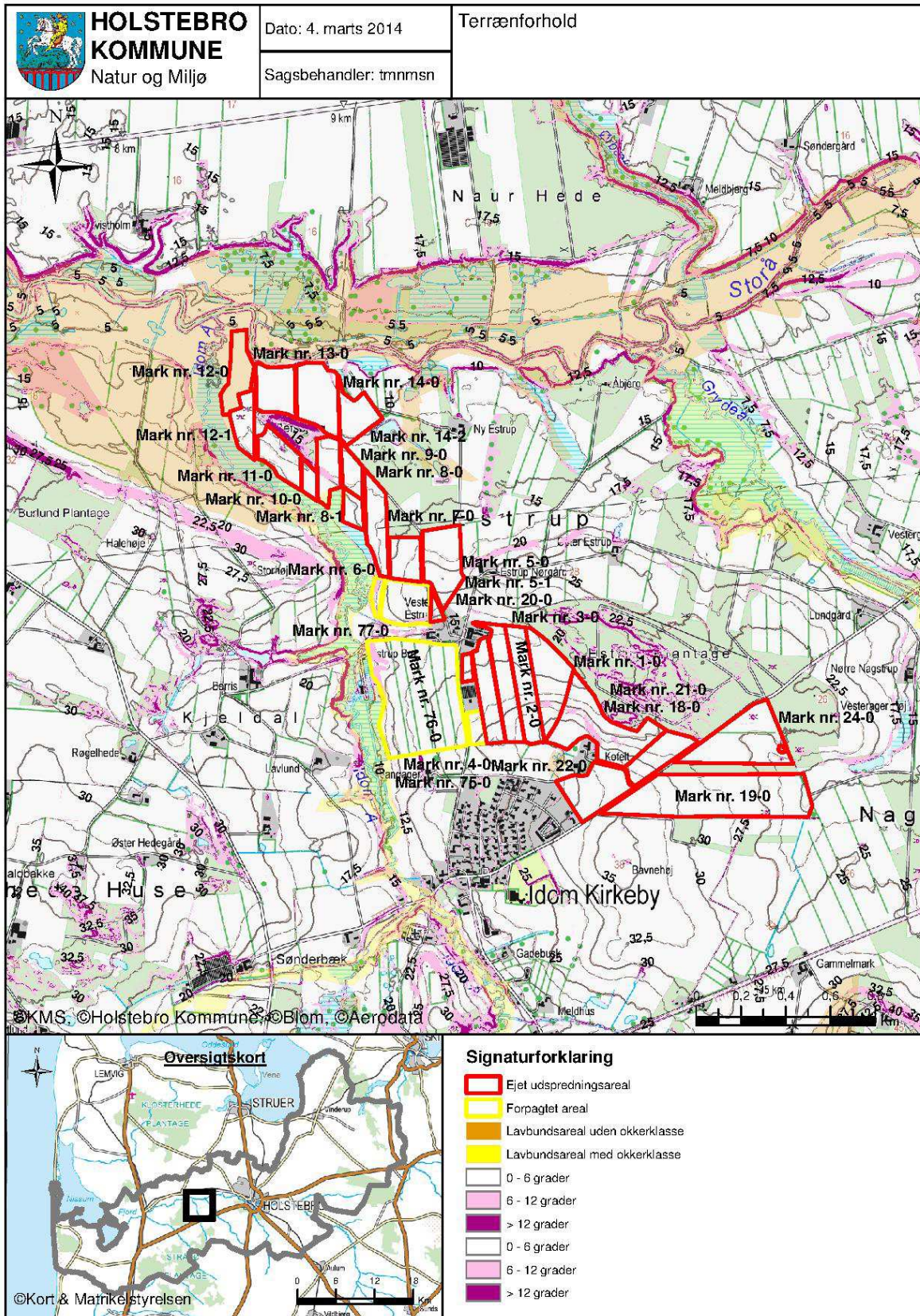
Bilag 11 – Arealer del 2/2

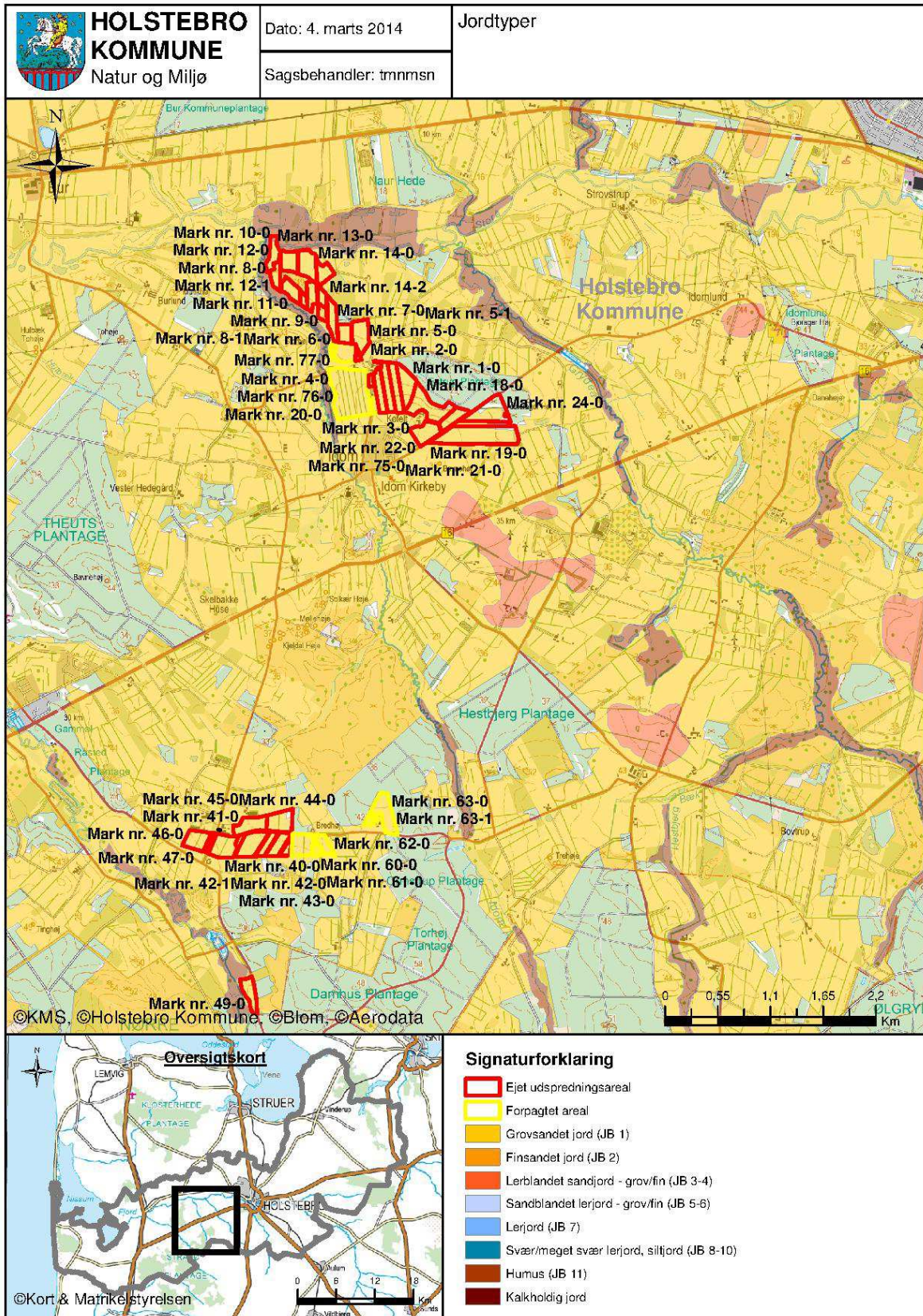
Bilag 12 – Risikoarealer i relation til terrænforhold

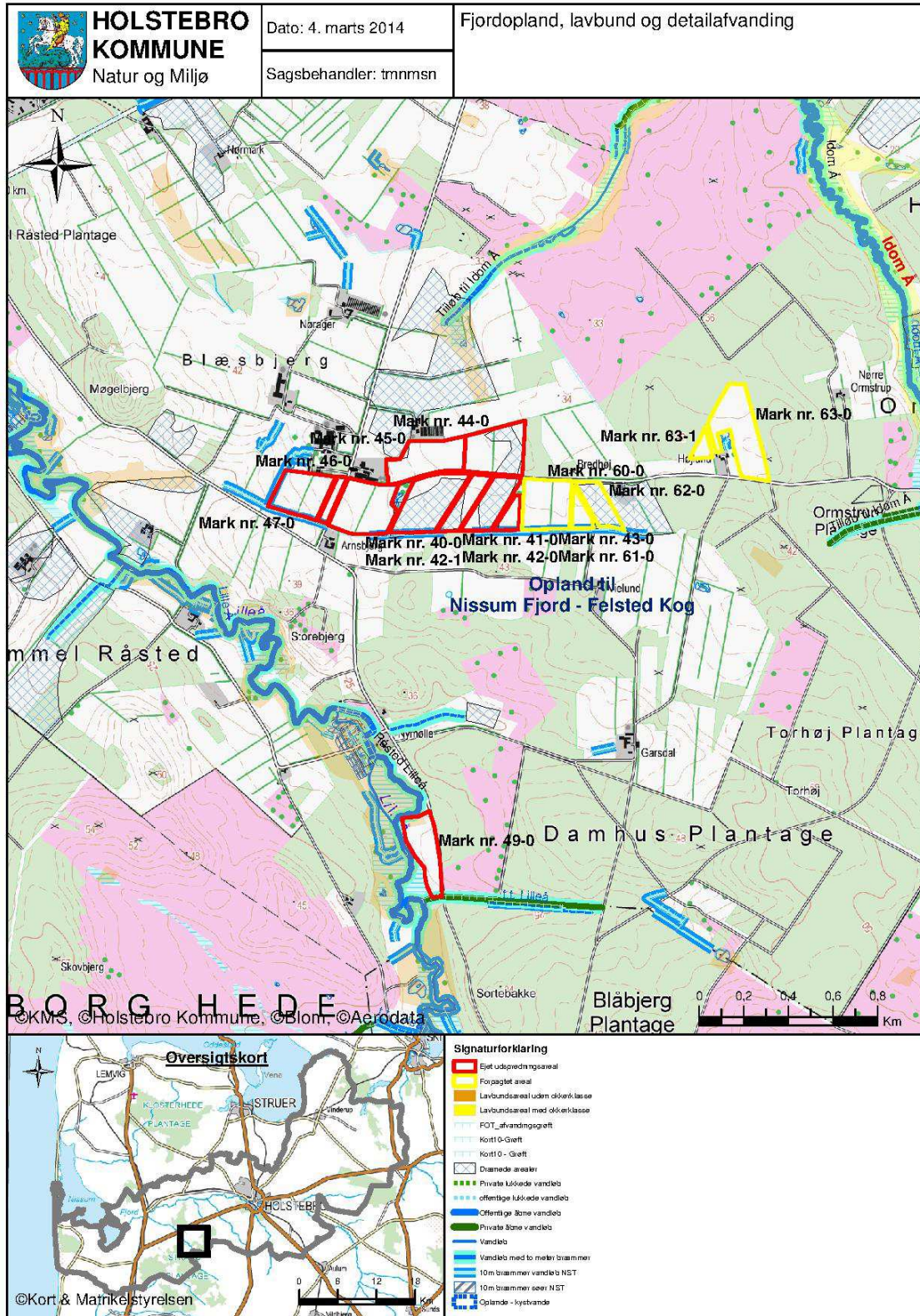
Bilag 13 – Jordbundstyper

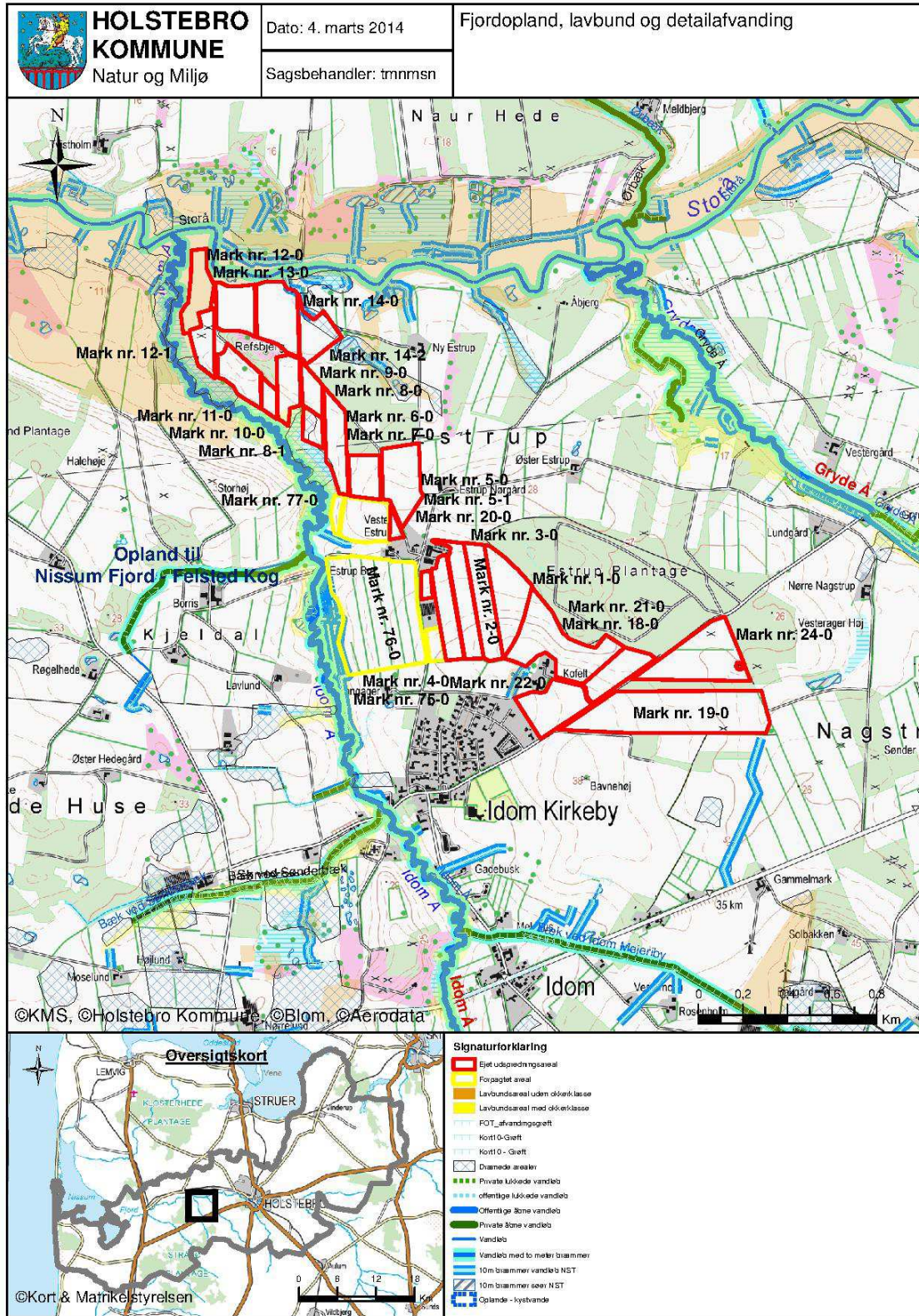
Bilag 14 – Lavbundsarealer, opland og detailafvandingsforhold- del 1/2

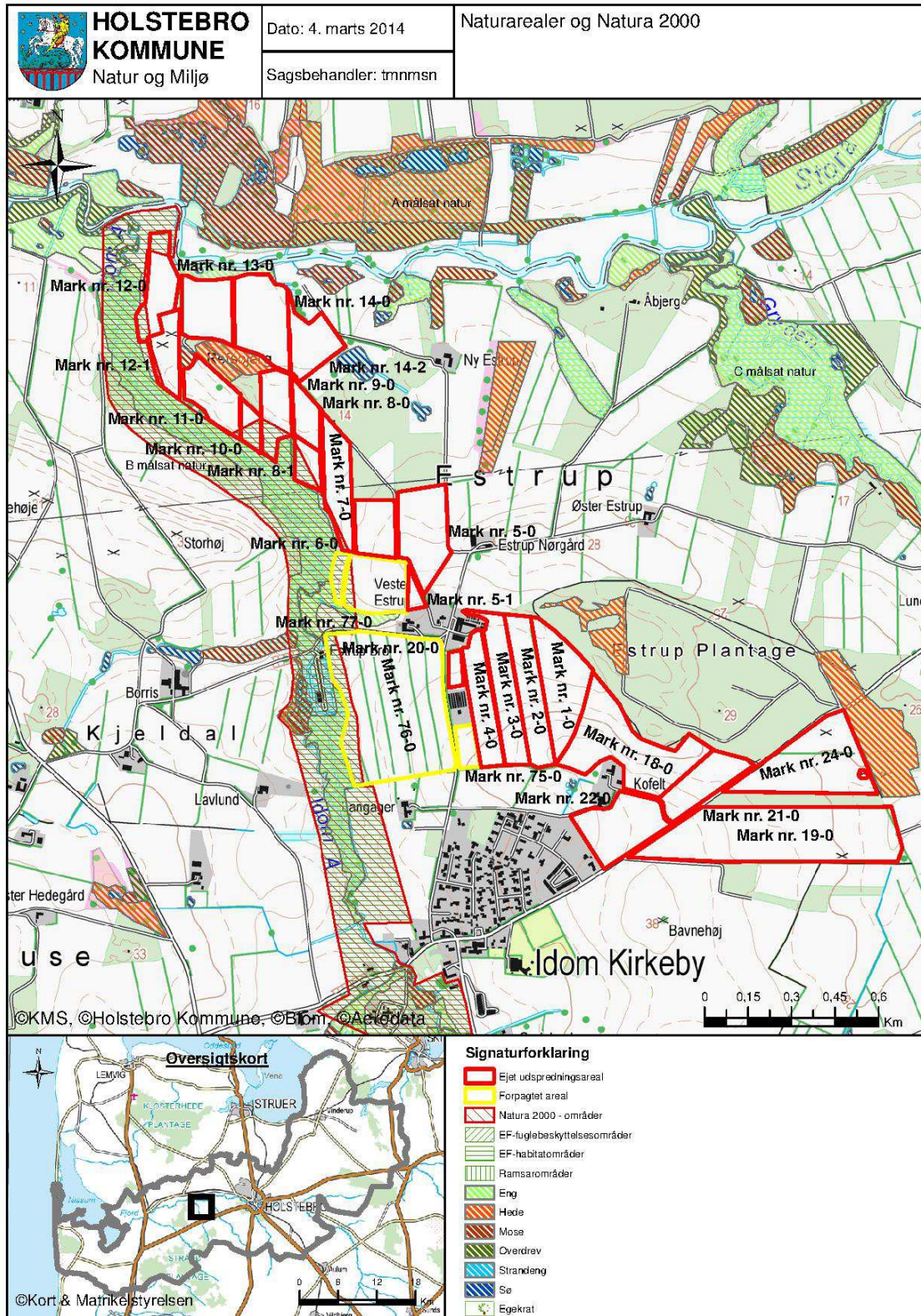
Bilag 15 – Lavbundsarealer, opland og detailafvandingsforhold- del 2/2

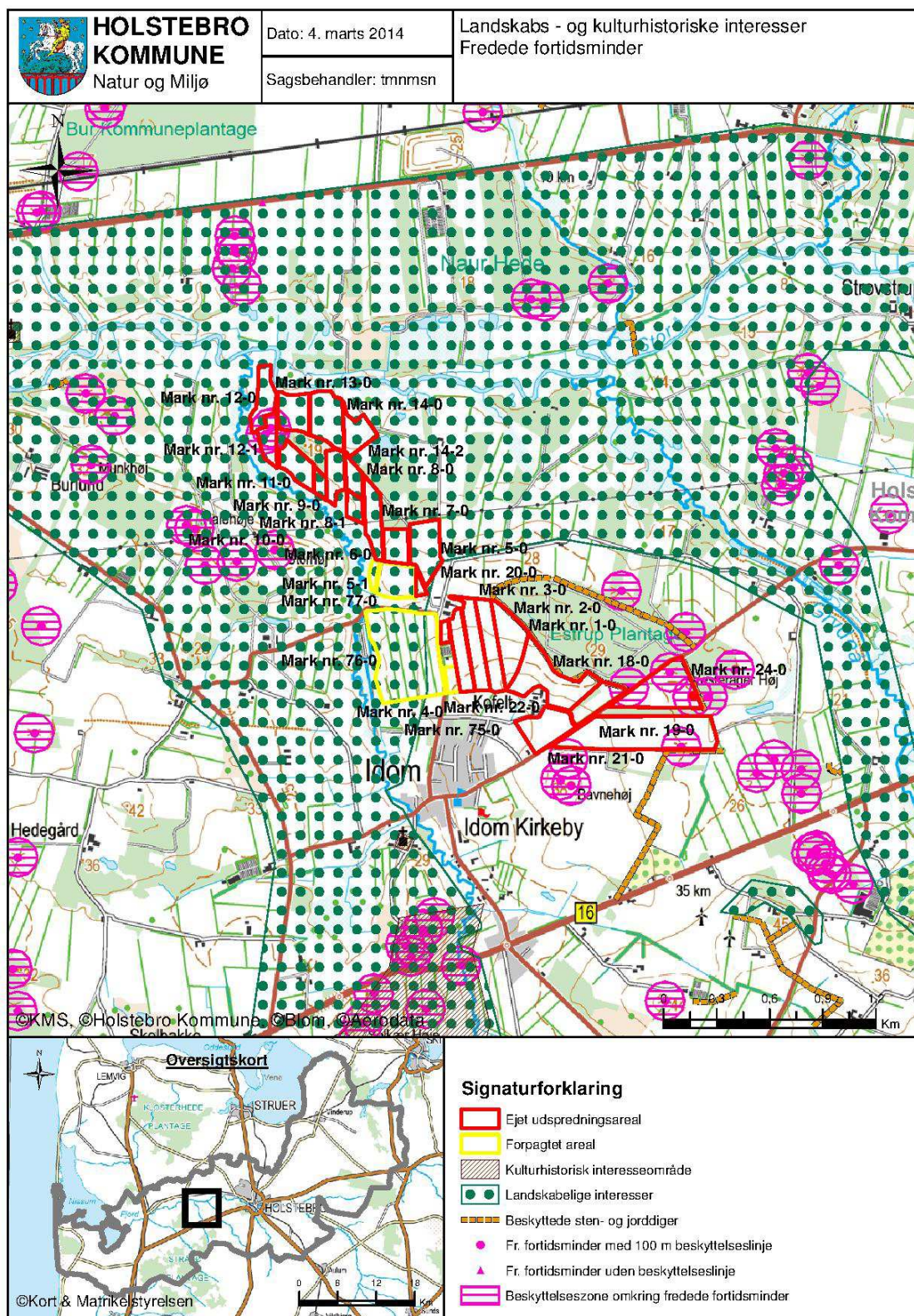
Bilag 16 – Naturområder i forhold til udspretningsarealer

Bilag 17 – Landskabs- og kulturhistoriske interesser omkring udspredningsarealer

Bilag 18 – Sædskifteoversigt

Kriterier for svine og plantesædskifter		Vinterraps	Froafgrøder	Sukkerroer	Kartofler	Ærter	Udvaskningsindex	Max. areal med efterafgrøder
S1	Ref. lerjord < 0,8 DE/ha	> 15 %				0-10 %	96	20
S2	Ref. lerjord > 0,8 DE/ha	> 15 %				0-10 %	93	20
S3	Ref. sandjord < 0,8 DE/ha	< 15 %				0-10 %	100	40
S4	Ref. sandjord > 0,8 DE/ha	< 15 %				0-10 %	98	40
S5	Frosædskifte < 0,8 DE/ha		> 10 %			0-10 %	89	30
S6	Frosædskifte > 0,8 DE/ha		> 10 %			0-10 %	86	30
S7	Roesædskifte < 0,8 DE/ha			> 15 %		0-10 %	90	40
S8	Roesædskifte > 0,8 DE/ha			> 15 %		0-10 %	88	40
S9	Frø+roesædsk. < 0,8 DE/ha		I alt > 15 % i alt + min. 5 % frøgræs			0-10 %	89	40
S10	Frø+roesædsk. > 0,8 DE/ha					0-10 %	88	40
S11	Kartoffelsædsk. < 0,8 DE/ha				> 20 %	0-10 %	97	40
S12	Kartoffelsædsk. > 0,8 DE/ha				> 20 %	0-10 %	96	40
S13	100 % vintersæd	< 17½%					102	0
S14		17½%-22½%					100	0
S15		22½%-27½%					99	0
S16		> 27½%					97	0

Bilag 19 – Driftsjournal - del 1 / 3

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsernes vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

PRODUKTIONSKONTROL PR. PLANÅR					
Egenkontrol 01/08-31/07					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	DE pr. dyr	DE	± DE
Slagtekalve (220-385 kg), tung race	320,81				

Skemaet kan erstattes af bilag som f.eks. E-kontrol, slagterifregninger m.m., såfremt disse indeholder de samme informationer som ovenstående.

Husk at gemme bilag til dokumentation af ovenstående

MEKANISK VENTILATION	Dato for udførelse	Beskrivelse af det udførte
Rengøring		
Vedligehold		

DYBSTRØELSE I MARKSTAKKE	
1. Find kortbilag og tegn markstakkenes placering ind	
2. Skriv dato ud for den indtegnede markstak.	
3. Kontroller at der ikke har ligget markstakke på samme placering inden for de sidste 5 år.	
4. Noter ny dato på kortet, når stakken er brugt og fjernet fra marken (maksimalt 24 mdr.).	
Husk at kontrollere at afstandskrav er overholdt for hver enkelt ensilagestak:	
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Bilag 20 – Driftsjournal - del 2 / 3

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1							
Gyllebeholder nr. 2							

Ovenstående årlige inspektion af gyllebeholdere kan i stedet fremgå af et bilag, som indeholder de angivne oplysninger.

VENTILATIONSANLÆG		
Handling	Dato for vedligeholdelse	Dato for kontrol
Kontrol eller vedligeholdelse		
...		
...		

Husk at gemme kopi af kontrolrapporter.

Bilag 21 – Driftsjournal - del 3 / 3

ENERGIGENNEMGANG AF HUSDYRBRUGET			
	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af husdyrbruget af en energifaglig person			

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, der viser datoer for gennemførte tiltag. Skal gennemføres minimum hvert 5. år. Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND, BRÆNDSTOF ETC.	År:			År:			År:			År:		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
EI [kWh]												
Vand [m ³]												
Brændstof												

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, som indeholder tilsvarende information om det kvartalsvise forbrug.

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Natur og Miljø
...				

Bilag 22 – Appendiks 1 - Natura 2000-vandopland Nissum Fjord - status for udpegningsgrundlag samt forudsætninger for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau

---

Nissum Fjord er udpeget som Natura 2000-område (N65) på baggrund af Habitatområde (H58), Fuglebeskyttelsesområder (F38) og Ramsarområder (R4). Nissum Fjord, inkl. den yderste del af Storå, samt området omkring Indfjorden og Tangsø er udpeget som Natura 2000-område.

Nissum Fjord er bestående af tre bassiner, der er mere eller mindre afsnørede. Fjordens nordvestlige del forbindes med Vesterhavet gennem slusen ved Thorsminde, og fjorden vurderes som værende en lukket fjord.

Felsted Kog, der er inderfjorden i Nissum Fjord, er kategoriseret som kystlagune (1150), og i udkast til vandplan 2010-2015 for Nissum Fjord fremgår det, at:

”Natura 2000-området Nissum Fjord har på udpegningsgrundlaget den prioriterede naturtype Kystlaguner og strandsøer (1150), i alt 6430 ha fordelt på Nissums Fjords tre bassiner. Naturtypen har gunstig bevaringsprognose grundet belastning med næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. Det er endvidere vurderet, at uhensigtsmæssig hydrologi er en trussel mod naturtypen. For at opfylde habitatdirektivets målsætning om gunstig bevaringsstatus skal tilførslen af næringssalte reduceres væsentligt, således at der opnås udbredt dække af undervandsplanter som tilfredsstillende livsbetingelserne de internationalt vigtige forekomster af trækkende gæs, ænder og svaner.”

SMV-analysen⁶ for N65 Nissum Fjord anfører, at:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Næringsrige søer og vandhuller.
- Odder, på baggrund af viden om artens forekomst inden for området dels på baggrund af artens positive bestandsudvikling i Jylland de seneste år.
- Bækklampret, på baggrund af en faglig vurdering af vandløbskvaliteten i de pågældende vandløb og på baggrund af viden om artens forekomst i vandløbet/ene.
- Vandranke, da bestanden i kanalen syd for Felsted Kog er stor og i de senere år har været stigende. Vurdering af bevaringsstatus som gunstig er dog under forudsætning af at kanalen fortsat grødeskæres.
- Rørdrum, kortnæbbet gås, bramgås, krikand og rørhøg. Arterne vurderes at have stabile eller stigende yngle/raste bestande i området.

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Strandeng på grund af dårlig hydrologi og visse steder tilgroning.
- Kystlagune naturtypen (Nissum Fjord) på grund af stor belastning med næringsstoffer fra oplandet og en ikke optimal slusedrift.
- Søbred med småarter (ret næringsfattige søer, Byn og Søndersund og mindre vandhuller) pga. at den højeste tålegrænse for N-deposition er overskredet.
- Vandløb da vandløbene mange steder vedligeholdes for hårdt, der er for stor sandvandring eller strækningerne er regulerede.
- Knopsvane, sangsvane og klyde pga. næringsstofbelastning af fjorden.
- Pibesvane pga. faldende bestande på denne såvel som på øvrige danske rastepladser
- Lysbuget knortegås, spidsand og pibeand pga. næringsstofbelastning af fjorden.
- Klyde som ynglefugl pga. prædation fra rovdyr især på den tidligere største yngleplads på Fjandø

---

⁶ Miljørapport for Natura 2000-planen, bilag 4.

- Almindelig ryle, brushane og hvidbrystet præstekrave pga. tilgroning, dårlig hydrologi og generel tilbagegang for hele bestanden i Danmark. Endvidere fordi at arterne er meget ustabil forekommende i Natura 2000-området.
- Fjordterne, splitterne og havterne som ynglefugle på grund af tilgroning og prædation fra rovdyr i de tidligere største ynglekolonier på Fjandø.
- Dværgterne pga. generel tilbagegang på landsplan.
- Laks. På trods af god vandløbskvalitet i Storå og de store tilløb: Vegem Å, Gryde Å, Idom Å og Råsted Lilleå og gode passageforhold er opgangen af naturlige laks (ikke udsatte) i Storå-systemet kun vurderet til ca. 140 gydemodne fisk årligt (DTU Aqua 2008).

Prognosen er ukendt for:

- Strandvold med enårige planter (ej kortlagt), enårig strandengsvegetation (ej kortlagt), tidvis våd eng (ej kortlagt) og rigkær (ej kortlagt).
- Havlampret, flodlampret og stavsild pga. manglende viden om arternes forekomst i området.
- Plettet rørvagtel, lille kobbersnepe og toppet og stor skallesluger grundet fluktuerende og ustabil forekomst.

Samlet kan det konkluderes, at Natura 2000 udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord, herunder Felsted Kog er negativt påvirket af fosfor- og nitrattilførelsen.

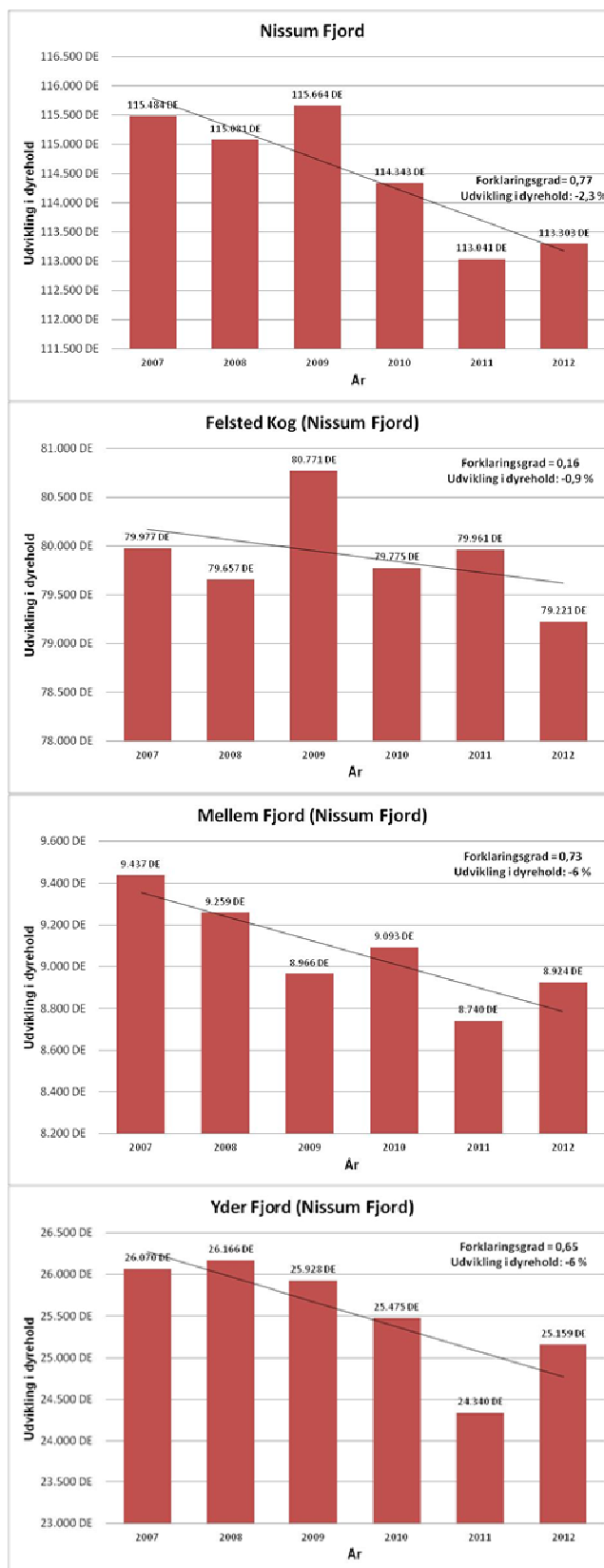
Nitrat - Vurdering af forudsætninger for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau

Kumulativ påvirkning sammen med andre planer og projekter

Det er i henhold til miljøstyrelsens vejledning en forudsætning, at

Pkt. 1A) husdyrproduktionen i oplandet ikke har været stigende siden 1. januar 2007,

Pkt. 1B) hvis der er andre kilder til nitratudvaskning end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderin-

Figur 1. Udviklingen i dyrehold i hele oplandet og deloplandene til Nissum Fjord i perioden 2007-2012, samt dataserierne forklaringsgrad og den korrespondende relative udvikling.

gen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland og

Pkt. 1C) gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, ikke må anvendes til at tillade en øget husdyrproduktion i oplandet

AD pkt. 1A)

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at dyreholdet i oplandet til Nissum Fjord, herunder i deloplandene Felsted Kog, Mellem Fjord og Yder Fjord har været faldende i perioden 2007-2012. Holstebro Kommune vurderer derfor, at forudsætning 1A er opfyldt, jævnfør nedenstående redegørelse.

Udviklingen i husdyrproduktionen er baseret på CHR-data, der bygger på beregninger udført på de enkelte produktionssteder. Materialet er offentliggjort af Miljøstyrelsen den 28. februar 2013. De anførte produktionstal kan variere fra Miljøstyrelsens datasæt, da Holstebro Kommune kan korrigere datasættet for fejl⁷ i f.eks. CHR-data eller lokale forhold, der kan have stor betydning i mindre oplande.

I henhold til Miljøstyrelsens vejledning skal kommunen ikke anvende lineær regression, hvis forklaringsgraden er mindre end 0,5. Af figur 1 fremgår det, at forklaringsgraden for den lineære regression er over 0,5 for hele fjorden samt i oplandene til Mellem og Yder fjorden, hvorfor udvikling her vurderes på baggrund af den lineære regression. I oplandet til inderfjorden Felsted Kog er forklaringsgraden mindre end 0,5, hvorfor udviklingen i dyrehold vurderes på baggrund af en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår i forhold til 2007.

I perioden fra 2007 til 2012 er antallet af producerede DE i oplandet til Nissum Fjord faldet med 2,3 %, og i oplandet til Felsted Kog er faldet på 0,9 %. Holstebro Kommune vurderer på baggrund heraf, at udvikling i antallet producerede husdyr i oplandet til Felsted Kog fra 2007 til 2012 er faldende. Holstebro Kommune vurderer på den baggrund, at forudsætning 1A for husdyrlovens beskyttelsesniveau for Felsted Kog er opfyldt.

Ad pkt. 1B)

Samlet er det Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Nissum Fjord, herunder særskilt til Felsted Kog i perioden 2007 til 2012, jævnfør nedenstående redegørelse.

I henhold til udkast til vandplanen for Nissum Fjord er fordelingen af andre kilder til nitratudledning til Nissum Fjord primært bestående af renseanlæg (40 %), dambrug (38 %), regnbetingede udløb (12 %) og spredt bebyggelse (10 %).

⁷ Data i CHR skal indberettes for antal dyr på stald for f.eks. svin, kyllinger og mink. I samarbejde med Conterra Aps har en række kommuner indberettet åbenlyse fejl, såsom produktion, hvor den årlige produktion er angivet, eller hvor hvalpe er anført i stedet for avlsdyr. Når en sådan fejl konstateres, så foretager Conterra Aps en korrektion af fejlen i dataserien for hele perioden siden 2007.

Renseanlæg

Renseanlæg er efter landbruget, den næststørste udleder af nitrat til Nissum Fjord. Der er 13 renseanlæg, der har udledninger til Nissum Fjord, hvoraf 10 er placeret i oplandet til Felsted Kog. På baggrund af oplysningerne i WINSPV har Holstebro Kommune foretaget en beregning af kildeudledningerne fra renseanlæggene i oplandet til Nissum Fjord. Punktkildeudledninger fra renseanlæg i oplandet til Nissum Fjord er i perioden 2007 til 2012 er faldet fra 123 tons/år til 118 tons/år, mens punktkildeudledningen til Felsted Kog i samme periode faldet fra 119 tons N/år til 115,1 tons N/år, jævnfør tabel 1.

Tabel 1. N-kildeudledning fra renseanlæg beliggende i oplandet til Nissum Fjord fordelt på udledningen til Felsted Kog samt Mellem- og Yder Fjorden. Data er baseret på registreringer i WINSPV for perioden 2007 til 2010.

Opland	Delopland	År	Total	Indekseret	Ændring i kildeudledning
Nissum Fjord	Felsted Kog	2007	119,3 tons N/år	100	0,0 tons N/år
		2008	127,7 tons N/år	107	8,5 tons N/år
		2009	98,7 tons N/år	83	-20,5 tons N/år
		2010	93,9 tons N/år	79	-25,3 tons N/år
		2011	97,3 tons N/år	82	-22,0 tons N/år
		2012	115,1 tons N/år	97	-4,2 tons N/år
	Mellem- og Yderfjord	2007	4,1 tons N/år	100	0 tons N/år
		2008	2,5 tons N/år	61	-1,6 tons N/år
		2009	2,0 tons N/år	48	-2,1 tons N/år
		2010	2,1 tons N/år	52	-2,0 tons N/år
		2011	2,4 tons N/år	59	-1,7 tons N/år
		2012	3,0 tons N/år	73	-1,1 tons N/år

Dambrug

Der er i henhold til vandplanen 16 dambrug i oplandet til Nissum Fjord, hvoraf de 13 afleder til Felsted Kog, mens de resterende afleder til Mellem- og Yderfjorden. Det fremgår af vandplanen, at "Udledningen fra ferskvandsdambrugene i Hovedvandområdet Nissum Fjord er siden midten af 1990'erne forblevet stort set uændret, men fra 2005 og frem til 2015, nedlægges og ombygges en del dambrug, med store reduktioner af den organiske udledning, mindre reduktion i fosforudledningen, men stort set ingen reduktion i udledningen af kvælstof. Årsagen til dette er, at der i forbindelse med moderniseringer og etablering af forbedret rensning på dambrugene, ofte gives tilladelse til et større foderforbrug, og at fodermengden ofte sælges til andre dambrug, når dambrug nedlægges." På baggrund heraf vurderes det, at N-tilførslen fra dambrug til Nissum Fjord samt deloplandet til Felsted Kog vil være relativt uændret.

Regnvandsbetingede udløb

I forhold til de regnvandsbetingede udløb forventes udledningerne herfra at stige som følge af, at fælleskloakerede områder ændres til separatkloakerede områder. Disse ændringer forventes imidlertid, at være af mindre betydning i forhold til udledningerne fra f.eks. renseanlæg.

Spredt bebyggelse

I forhold til den spredte bebyggelse foregår der en løbende ændring af direkte udledninger til godkendte nedsivningsanlæg, hvilket forventes at reducere udledningen til recipienten. I de undersøgelser, der foreligger, reduceres udvaskningen med ca. 85 % ved anvendelse af nedsivningsanlæg i forhold til den direkte udledning. Disse tal er baseret på lerjorde, hvorfor de ikke umiddelbart kan overføres til de lette sandede jorde i oplandet til Felsted Kog, men de illustrerer, at udviklingen vil medføre en reduceret udledning fra den spredte bebyggelse. Herudover kloakeres der løbende nye områder i det åbne land, hvorved spildevandsrensningen til stadighed forbedres.

Ad. pkt. 1C)

Som udmøntning af vandplanerne er der planlagt et vådområde i oplandet til Felsted Kog med et forventet reduktionspotentiale på 40 tons N. Da Holstebro Kommune har vurderet, at dyretrykket ikke er stigende i oplandet til Nissum Fjord, herunder Felsted Kog, er det Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke er inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen efter miljømålsloven i opgørelserne under pkt. 1A og 1B.